

S'Esclop

Quadern cultural 38

II època, any VII

44 pàgines / 3,25 €

Antònia Arbona - Antoni Artigues - Xisco Barceló - Michel Bénard - Catalina Bestard i Mateu - Joan Cabalgante Guasp - Vicenç Calonge i Gustà - Josep Antoni Calvo i Femenies - Pere Casaldàliga - Carles Cervelló - Hilari De Cara - Víctor Gayà - José Luís González Uriol - Miquel Àngel Lladó Ribas - Lluís Maicas - Joan Francesc March - Josep Noguerol - Julià Obrador - Pere Perelló i Nomdedéu - Josep Pizà i Vidal - Francesca Pujol - Bartomeu Seguí Campins - Lluís Servera Sitjar - Maties Tugores i Garau - *Il·lustracions:* Toni Barceló - Josep Antoni Calvo - Pep Coll - Crespí i Alemany - Francesc Florit i Nin - Joan - Pere Joan - Bartomeu Mateu Reus - Rainelda Palerm - Josep Pizà i Vidal - Pilar Ribas Maura - Joan Riera Carbonell - Gaspar Servera - Magdalena Vidal

FRANCESC FLORIT NIN va néixer a Ciutadella de Menorca l'11 de setembre de 1960. Estudià a l'escola Joan Benejam i féu el batxillerat a l'institut J. M. Quadrado de Ciutadella (1974-1978). Treballà de fuster i en pintura decorativa. Realitzà estudis superiors en la Universitat de les Illes Balears (UIB) per la que es llicencià en Filologia Hispànica amb l'especialitat de Filologia Catalana (1984). Ha pres part en nombroses exposicions col·lectives i individuals a Menorca, Palma, Madrid i Barcelona. Ha estat guardonat amb el Primer Premi Sant Antoni - Sa Nostra de Pintura (1991) i amb el Premi de Pintura Sant Bartomeu de Ferreries, Menorca (1993). Se l'ha seleccionat en varies ocasions per al Concurs Internacional de Pintura Fundació Barceló de Palma i per el Premi Ciutat de Palma (1998) i, l'any 2002, va guanyar el concurs de pintura per a un projecte de mural per a la seu del Consell Insular de Menorca.

S'Esclop

Editor: S'Esclop
Associació cultural

Director:
Joan Fullana

Consell de Redacció:
Rainelda Palerm
Josep Pizà i Vidal
Gaspar Servera
Josep Manuel Servera
Magdalena Vidal

Administració:
S'Esclop
Apartat de correus 5222
07011 Palma (Mallorca)
Telèfons:
971 - 439209
971 - 693933
Fax: 971 - 734012
sescllop@hotmail.com
sescllopquatern@hotmail.com

Publicitat:
639 - 954223

Coberta:
Pep Coll

Disseny:
Joan Fullana &
Gaspar Servera

Tractament d'imatges:
Iñaki Macià

Impressió:
Loracar SL

Dipòsit legal:
PM - 2551-2003
ISSN 1697-7300

Març - Abril 2008

IX Aniversari de
S'Esclop
Quatern cultural
(abril 1999
abril 2008)

Índex

ANTÒNIA	ARBONA	24 i 25
ANTONI	ARTIGUES	9 - 12
XISCO	BARCELÓ	36
MICHEL	BÉNARD	27
CATALINA	BESTARD I MATEU	28
JOAN	CABALGANTE GUASP	35
VICENÇ	CALONGE I GUSTÀ	5 i 32
JOSEP ANTONI	CALVO I FEMENIES	26, 28 i 33
PERE	CASALDÀLIGA	33
CARLES	CERVELLÓ	29
HILARI	DE CARA	18 - 20
VÍCTOR	GAYÀ	17
JOSÉ LUÍS	GONZÁLEZ URIOL	42
MIQUEL ÀNGEL	LLADÓ RIBAS	30
LLUÍS	MAICAS	22 i 23
JOAN FRANCESC	MARCH	13
JOSEP	NOGUEROL	15
JULIÀ	OBRAIDOR	21
PERE	PERELLÓ I NOMDEDEU	12
JOSEP	PIZÀ I VIDAL	38 i 39
FRANCESCA	PUJOL FIGUERAS	29
BARTOMEU	SEGUÍ CAMPINS	40 i 42
LLUÍS	SERVERA SITJAR	31
MATIES	TUGORES I GARAU	27

Il·lustracions

TONI	BARCELÓ	13
JOSEP ANTONI	CALVO I FEMENIES	26
PEP	COLL	1 i 44
	CRESPI I ALEMANY	37
FRANCESC	FLORIT I NIN	2
	JOAN	4, 10 i 21
PERE	JOAN	43
BARTOMEU	MATEU REUS	41
RAINELDA	PALERM	16
JOSEP	PIZÀ I VIDAL	17
PILAR	RIBAS MAURA	29 - 33
JOAN MIQUEL	RIERA CARBONELL	14
GASPAR	SERVERA	16
MAGDALENA	VIDAL	14 i 39

S'Esclop, Quatern cultural no retribueix cap de les col·laboracions. La redacció no tornarà els originals no sol·licitats ni sostindrà correspondència sobre els mateixos. La revista no comparteix necessàriament les opinions signades dels seus col·laboradors.

S'Esclop, Associació cultural no gaudeix del suport econòmic de cap institució municipal ni rep ajudes de cap organisme autonòmic.

Aniversari de
S'Esclop

Quadern cultural
(abril 1999
abril 2008)

Joan: Sant Jordi i el dragó, capelleta a la porta d'una església de Palerm (Sicília 2005)

Pablo Neruda

clavat en altra creu està el fill de l'home.

La sang és droga
per a l'ésser insecte
que sols devora
possibles complaences.
Esquemes de venjança.

Viuran els ulls la falç, l'os de la guerra
que ningú vol llepar de tant dolor
com porta, com escampa, com aferra,
boig voltor ple de ràbia i sutzor
que sols en el fer mal se sap. La terra
sagna per tants de crims i l'agressor
continua ennegrit, tosc, mentider.
La justícia fa tuf de fosser.

Vicenç Calonge i Gustà

Del llibre de poemes titulat *Nu dins el Pactolos*,
que properament veurà la llum a l'editorial Hiperbòlic,
dins la col·lecció de poesia «La Fermança».

Maria-Mercè Marçal / Esbós biogràfic

Maria-Mercè Marçal va néixer a Barcelona el 13 de novembre de 1952. Sa infantesa va transcórrer a Ivars (en el Pla d'Urgell), lloc on habità fins els deu anys i d'on es considerava natural. Son pare, el més il·lustrat de la seva família, era un home d'inquietuds i l'orientà cap al món de la cultura.

Marçal recordava tothora els seus orígens familiars, lligats a la terra i a la vida pagesa. I, a la seva memòria, al seu poble d'Ivars d'Urgell, poc després de la seva mort, (1998), se li erigí una escultura, obra que realitzà l'artista Xavier Marcè.

Maria-Mercè Marçal, mitjançant una beca, pogué realitzar, el batxillerat a l'Institut de Lleida. S'inicià en la poesia, al principi ho féu en castellà, perquè tota la seva formació acadèmica havia estat en aquella llengua; més endavant, influïda per l'actitud de la «Nova Cançó», començà a escriure els primers poemes en català. L'any 1969, va ingressar a la universitat de Barcelona, per la que es llicenciaria en Filologia Clàssica. Entre el 1969 i el 1971, va residir en el col·legi major de Santa Eulàlia de les Teresianes i, en aquella mateixa època, és quan experimenta una forta influència mística, estableix lligams amb comunitats cristianes i fa classes a grups d'obrers.

Abans de concloure els seus estudis universitaris, dins el front de la resistència política i la lluita cultural antifranquista d'aquell període, ensenya català a Sant Boi del Llobregat; l'any 1972, es casa i, al llarg de la dècada dels setanta, participa en la creació de «Llibres del Mall», empresa que va sorgir amb la voluntat d'editar poesia.

Maria-Mercè Marçal és guardonada amb el premi de poesia «Carles Riba» (1976) pel seu recull *Cau de llunes*. En aquella mateixa etapa, a la vegada que participa activament en la vida política del moment -és del comitè executiu del PSAN (Partit Socialista d'Alliberament Nacional) i pren part en les llistes d'aquella formació política per la circumscripció de Lleida en les eleccions (1979)- ho compagina amb l'activitat dins el món literari: publica alguns poemes a «Reduccions», s'edita el seu

Maria-Mercè Marçal influïda per l'actitud de la «Nova Cançó» començà a escriure poesia en català

segon poemari, *Bruixa de dol*, i Marçal començà a ser coneguda, a fer-se popular, i no tan sols per la seva obra literària -col·labora en «Dones en lluita», «Escrivint a les parets» i «Reduccions»- sinó pel seu actiu rol dins grups feministes. Intervé en el muntatge de *La sala de nines*, de Mercè Rodoreda, que fa el grup de teatre «Bruixes de Dol», que ha adoptat aquella denominació inspirant-se en el nom del seu poemari.

Alguns cantautors li musiquen alguns poemes (Gisela Bellsolà, Txiqui Berraondo, Maria del Mar Bonet, Celdoni Fonoll, Ramon Muntaner, Teresa Rebull i Marina Rossell). En els anys vuitanta, neix la seva filla Heura, i ho reflecteix en les obres *Sal oberta* (1982) i *La germana, l'estrangera*

(1985), amb el que guanya el premi «López-Picó». Així mateix escriu *Terra de Mai*, en el que es refereix a la qüestió de l'homosexualitat femenina.

Després arribarà *Llengua abolida*, en el que inclou el poemari *Desglaç*. Amb intermitències, conrea l'assaig literari en articles i imparteix conferències. Com a traductora, destaca la seva labor en la traducció d'algunes escriptores: Leonor Fini, Colette, Yourcenar i, en col·laboració amb Monika Zgustová, tradueix les poetesses russes Anna Akhmàtova i Marina Tsvetàieva i, juntament amb Glòria Puig, experimenta en el camp de la narrativa (*La disputa de fra Anselm amb l'ase ronyós de la cua tallada*) i publica *Viratges, reminiscències*, (que s'inclou en *Barcelldones*).

Escriu la novel·la *La passió segons René Vivien* (de la que recentment n'ha sortit una edició de butxaca) i, per mor d'aquesta obra, li arriben molts de guardons, el premi «Carlemany» (1994), el «Premio de la Crítica» (1995), el premi de «Crítica Serra d'Or» (1995), el «Joan Crexells» (1995), «Prudenci Bertrana» (1995) i el guardó de la Institució de les Lletres Catalanes (1996).

Baldament que es concentra de manera prioritària en els vessants cultural i literari, Marçal no deixarà de militar en el moviment feminista i, així mateix, propugna la creació d'un Comitè de Dones Escriutores en el Centre Català del PEN. I, just ament quan començava a viure la seva maduresa com a escriptora, mor a causa d'un càncer, a la ciutat de Barcelona (el 5 de juliol de 1998).

R.

J. M. Llompart

Ploma de Llompart

Amb motiu del quinze aniversari de la mort del poeta i intel·lectual

Josep Maria Llompart,

edició especial d'una ploma commemorativa amb la seva signatura.

Les persones interessades a adquirir-la es poden adreçar al local de l'OCB (carrer del Pare Bartomeu Pou, 31, baixos, de Palma) o telefonar al 971 723 299.

OBRA CULTURAL BALEAR
LLENGUACULTURAPAÍS

OCB.CAT

Joan & Pedro

ES TALLER

*CANVI D'OLI
ESPECIALISTES EN FRENS
CÀRREGUES D'AIRE CONDICIONAT
POSTA A PUNT DE MOTOR
EQUILIBRATS I PNEMÀUTICS
FRENÒMETRE (ITV)
LI PASSAM LA ITV
SENSE CITA PRÈVIA*

Telèfon i fax 971 75 53 65
C/ General Riera, núm. 28, baixos
07003 Palma
Servei de carretera 24 hores
telèfon 971 47 15 38
www.comercialmallorca.com

I ara renta-cotxes

Al vostre servei sempre!

- Neteja personalitzada i completa
- Sistema ecològic i antiretxades

Ens trobareu a

AUTORENTAT Joan & Pedro

Carrer Bartomeu Pou, núm. 50 - 07003 Palma
telèfon 971 - 75 53 65

SAGITARI

llibreria

Llibreria especialitzada
en poesia

www.llibreriasagitari.com

*Entri a la nostra web i conegui els
serveis que posam a l'abast dels
interessats en Poesia i Literatura*

- Llistat per autors o títols
- Llistat de novetats i incorporacions al nostre fons
- Informació telefònica:
971 73 06 08
- Informació i comandes per fax:
971 28 33 88
- Informació i comandes per correu electrònic

xabraham@teleline.es

Servei de venda amb lliurement
contra reemborsament

Servei de recerca de títols
de qualsevol especialitat

*Carrer de Joan Miró, 62
07015 Palma de Mallorca*

Pàrquing a 50 metres

MARIA-MERCÈ MARÇAL, ARRAVALERA D'AMOR

Hom veu el seu Àngel, mai l'Àngel d'un altre.
Rimbaud. (*Una temporada a l'infern*)

Cantar de veritat és alenar altrament. / I entorn de res. Ser un hàlit en el déu. Un vent.
Rilke (*Sonets a Orfeu*, 1.III)

Maria-Mercè Marçal és una arravalera d'amor: viu amor a la vila, però també viu amor fora de la vila, als ravals. A *Sal oberta*, després d'uns sonets d'amor, i d'uns poemes de maternitat, hi ha "Raval d'amor", compost només d'aquests dos poemes:

RAVAL D'AMOR

I

He estimat un arcàngel a ple vol,
 seda de bosc als cabells i a les ales.
 He trencat als seus ulls com la mar a les cales
 d'un país on les bruixes ja no duen més dol.

En solell blanc de boira i en obaga de sol
 l'amor ens ha parat un devesall de sales.
 El setè cel, on és, si no hi menen escales?
 Quin camí mig embasten els núvols del trebol?

Hi ha un paradís perdut rere aquest cap de broma.
 He sentit a la galta un fregadís de ploma
 i a la boca l'or viu de la bresca de mel.

No ho sabria pas dir: ¿era nit o de dia
 que he estimat un arcàngel a frec de la masia
 i he tocat, de puntetes, amb els cinc dits al cel?

II

¿Hi ha arcàngels que davallin ben al fons de la mar,
 allà on el tauró fa estella de l'onada,
 amb les ales obertes, pel trenc sense tornada
 on sagnen els coralls i el foc de cap al tard?
 Hi ha arcàngels que davallin al fons del meu esguard?

Sí. Tu, que has acceptat el repte de la sal
 i has encalçat l'esquer que mena al raval fosc
 on em perdo i em trobo, en un desfici tosc,
 on et perdo i et trobo, pels forats del meu mal.
 Sí. Tu, que has volgut ser hoste del meu hostal.

Sense fressa ni por, de dalt del teu celatge,
 amb pluja de vellut a les mans i en el front
 t'has capbussat suau, i m'has poblat el món
 submarí de retalls del teu antic estatge.
 Sense fressa ni por has emprès el viatge.

I el teu rastre ha deixat un camí estès de plomes
 per on m'enfilo, a voltes, amb les xinell-les velles,
 duent, a pes, la mar tatuada d'estrelles
 fins als confins alats de les aigües més somes.
 El teu rastre és un pont entre dos idiomes.

Agost 1979 / desembre 1980

Marçal, aquí s'apropa a l'àngel de l'obert. Aquests dos poemes s'allunyen de tots els altres poemes d'amor, que són molt carnals: "m'agrada el teu cul", "aquest dolç llangardaix", "la festa dels dits"... A "Raval d'amor" hi trobem amor intransitiu,

que no s'esgota en la pura transitiu-
 vitat, anhel sempre creixent.

No hi té res a veure si hi ha un tu, en l'amor, mentre l'anhel no s'aturi aquí. Justament Hölderlin diu: "Qui té la tirada de cap al sublim es decanta sempre de cap al vital"; al sublim, a l'obert, s'hi

arriba a través de la terra, a través del vital. Rilke a *El testament* diu: "Que ella sigui per a mi una fines- tra a l'ampli univers de l'existèn- cia... (no un mirall)". Barjau, quan comenta la "Setena elegia", ho veu així: "La veu de l'home ja no és el reclam de l'alosa que cerca una

parella, sinó un llenguatge que sobrepassa de molt el de l'amor transitiu d'aquesta au i anuncia el futur del món transformat”.

Marçal, pels ravals, s'ha acostat a l'àngel. Ara bé, “tot àngel és terrible” (Rilke), i Marçal se'n fa enfora. Parlant de *La Passió de Renée Vivien*, diu que fa set anys que no publica poesia: “La poesia mesclava aquests dos registres [l'imaginari i la vida “real”] d'una manera de cada vegada més invivable, i amenaçava sempre d'esfondrar - o d'incendiar o de negar tot el que jo bastia - o intentava de bastir- dins la meua vida quotidiana. Potser la poesia no és això, però, en el meu cas, era ella que em menava incessantment al lloc - o més aviat al no-lloc- de la passió. M'arrossegava sempre cap a una mena de lluita amb la meua ombra -o/i amb l'àngel- prou cruel per a mi i pels que m'envoltaven - i a un cert moment he dit: prou! [...] Renée Vivien ha jugat aquí un paper capital, perquè l'he col·locada entre jo i la meua ombra -o, més ben dit, al lloc de la meua ombra - i de l'àngel!?”.

Alguns altres poetes catalans s'han acostat a l'àngel. Rosselló-Pòrcel al poema “El captiu” s'acosta a l'àngel, que li diu: “-Per mi t'atansaràs al riu encès que passa, / a la llum que defineix les coses / que han estat donades als noms”. Vinyoli, sobretot a *El callat*, emprèn el camí de l'àngel: “...ja no sé la parla / dels homes, car he pres un sol camí, / el sempre inconegut vers l'indicible”. (“Totes les sendes moren”). “Estranyament agafat, / com pels cabells, aleshores, / com per un àngel, sóc endut / en màgic vol que transfigura”, (“El boscater”). “Dret en el cor de la tenebra, / sóc esperança, moviment / cap a la llum, veu que celebra”, (“Orfeu”).

Parlem, però, de l'arravalier major: Rainer Maria Rilke, que va rebutjar la psicoanàlisi a la qual Lou l'empenyia, perquè: “si m'expulsen els dimonis, també els

meus àngels passarien (diguem) un petit ensurt i, compregui-ho, això justament és el que no pot passar”.

Ja a les *Cartes a un jove poeta* diu: “Si concebem la natura de l'ésser individual com una habitació més o menys gran, veurem que la majoria només coneix un cantó, una finestra, una franja per la qual repetidament va i ve”. Això és perquè l'home no té els ulls cap al cosmos, no viu en l'univers, sinó que el té davant i contempla només la pròpia visió, es fa conscient de si mateix. Ha passat d'ésser-intern (com els animals, com el nen, com l'abandonat de l'amor, com els moribunds...) a ésser-conscient, a viure en el temps, a tenir la mort davant; ja no veu l'obert sinó la creació de formes, de cultura.

Però l'home, per l'amor (per la voluntat de poder), cerca l'obert (que enyora de quan era ésser-intim en la infantesa).

Ara l'home, al mateix temps ésser-intim i ésser-conscient està preparat per anar cap al bell, cap a l'àngel, cap a l'univers, cap a l'ésser-intensiu i cantar tot el terrenal, també les formes que ha creat; l'home està a punt d'ésser àngel. “Admira't, àngel, perquè som nosaltres” (“Setena elegia”).

Rilke presenta “un món vist en l'àngel”. El poeta s'identifica amb Orfeu, que després de baixar als inferns, a cercar Eurídice, va encantar la naturalesa amb la seva música. El poeta, que transfigura el “real” d’“el seu món”, efectua al mateix temps, mitjançant aquest acte, una transfiguració de si

Joan: Antoni Artigues a la UIB (2007)

mateix cap a l'ésser-intensiu, i amb aquesta transfiguració s'eleva a l'àmbit de l'àngel. En una carta a l'editor, Witold Hulewicz, diu referint-se als *Sonets*: “Amb una consciència purament terrenal, profundament terrenal, beatament terrenal, hem d'introduir l'aquí vist i tocat en un cercle més ampli, en el més ampli possible. No en un 'més enllà' l'ombra del qual enfosqueix la terra, sinó en una totalitat, en l'enter”. “Som les abelles de l'invisible”. “Canta-li el món, a l'àngel”.

El cant, per a Rilke, no és súplica, és voluntat d'ésser àngel. “No més súplices, cap súplica; veu emancipada / sigui la naturalesa del teu crit...” (“Setena elegia”). “Lloar, sí, això! L'escollit per lloar / sorgeix com del silenci de la roca / la veta mineral. Son cor, oh cup

efímer / d'un vi que no s'acaba per als homes". (*Sonets a Orfeu*, VII).

El món dels àngels, invisible, pot ésser un lloc adequat per a l'existència humana? "Rilke creia advertir que les possibilitats desplegadas fins aleshores per la Humanitat serien insuficients respecte al seu futur. Nietzsche proclamava la necessitat del "superhome" basant-se en aquesta reflexió" (Falk). Heidegger es demana "en quina mesura l'essència de l'àngel de Rilke, a pesar de totes les diferències de contingut, és metafísicament el mateix que el Zaratustra de Nietzsche". Diu Falk: "Rilke, com Nietzsche, va creure veure que l'home només pot confiar en una ajuda única, en la força espiritual que resideix al seu interior". L'home, ell mateix, s'ha de convertir en àngel.

Aquesta transformació no és un retorn a l'ésser-intern; no és tampoc una transformació de l'ésser-intern en ésser-intensiu, ja que

l'ésser-intern, pel fet d'ésser no conscient, està mancat de jo i difícilment podria voler una transformació. És la transformació de l'ésser-intern i ésser-conscient alhora, en ésser-intensiu.

L'àmbit de l'àngel és l'àmbit del bell. El bell és l'invisible que ens ve del visible. No hi ha un invisible per a tothom, no hi ha un bell per a tothom. Com diu Rimbaud: "Hom veu el seu Àngel, mai l'Àngel d'un altre". Rilke s'exclama: "¿És possible que n'hi hagi que diuen "Déu" i es pensen que això és una cosa de tothom? [...] Sí, és possible". I diu: "Déu és solament una direcció de l'amor i no cap objecte d'amor". (*Els quaderns de Malte*). L'àngel de Rilke és individual.

És la mateixa revolució individual que fa Nietzsche amb el superhome; que fa Bauçà amb l'ànima; és l'home nou, el jove, de Blai Bonet; és, sempre, una revolució individual, que la fa cadascú.

No hi ha un altre món per a tots (s'ha acabat la gregarietat), sinó una mirada individual, diferent, d'aquest món, la mirada de l'àngel-Rilke (ésser-intensiu: alhora ésser-íntim -com el nen- i ésser-conscient), la mirada del superhome-Nietzsche (del nen que ha estat camell i lleó), la mirada de l'ànima-Bauçà (dels somnis), la mirada de l'home nou-Blai (del jove). No és la creació d'una nova mitologia col·lectiva, sinó que diuen: 'miro d'una altra manera, miro a la meua, i canto; mira tu mateix d'una altra manera, mira a la teua, i canta' (És com el que diu el pare de Joan Miquel Oliver: "Tothom va a la seva; menys jo, que vaig a la meua").

He començat amb dos poemes de Maria Mercè Marçal i acabaré amb uns sonets de la segona part dels *Sonets a Orfeu*, són els nombres XII i XIII (diu Rilke que el XIII és "el més vàlid de tots"):

XII

Vulgues la trasmudança. Oh, per la flama sigues encisat,
en la qual una cosa et fuig, i es fa patent transfigurant-se;
l'esperit forjador, que aquesta terra senyoreja,
res no estima tant en l'impuls de la figura com el punt de
[virada.

Allò que a persistir es reclou, és ja rigiditat;
creu estar més segur, a l'apagat redós de la grisor?
Espera, molt més dura de lluny s'augura la duresa.
Ai las-: com més distant, més embranzida agafa el mall!

Qui brolla com la font, el reconeix la coneixença:
i extasiat el condueix per la creada serenor,
que sovint amb l'inici acaba i amb el final comença.

Tot espai benaurat és fill o nét d'una partença
que travessa astorat. I Dafne transformada
vol, així que se sent llorer, que tu esdevinguis vent.

XIII

A tot adéu avança't, com si quedés darrere
teu, com l'hivern que ara mateix se'n va.
Car hi ha un hivern entre els hiverns tan perdurable
que en passar-lo el teu cor del tot reeixirà.

Sigues sempre mort en Eurídice-, puja encara cantant,
lloant encara torna amunt, al vincle pur.
Aquí, entre els evanescents, sigues, al regne del declivi,
sigues cristall que dringa, que ja es trenca amb el so.

Sigues -i alhora sàpigues els termes del no-ésser,
l'infinit fonament del teu íntim vibrar,
per acomplir-lo plenament aquesta única volta.

Així amb els esgotats, com amb el sord i mut
cabal de la natura tota, suma inexpressable,
afegeix-te exultant i anul·la el nombre.

Diu Barral que al darrer sonet "De bell nou és dita la necessitat de la transformació, del sacrifici en l'exaltació del tot, de la

metamorfosi, de la seva consciència; i es tanquen sonet i obra amb dos versos lapidaris, que fixen una definició de la doctrina total:

"a la terra quieta digues: jo
[flueixo.

A l'aigua impetuosa fes esment: jo
[sóc".

—> Algunes escrits citats:

- * BARJAU, Eustaquio. *Rilke*. Barcelona, Barcanova, 1981.
- * FALK, Walter. "Rainer Maria Rilke y la aflicción", dins *Impresionismo y expresionismo*. Madrid, Guadarrama, 1963.
- * HEIDEGGER, Martin. "¿Y para qué poetas?". *Caminos de bosque*. Madrid, Alianza, 1995.
- * RILKE, Rainer Maria. *Sonetos a Orfeo*. Barcelona, Lumen 1983. (Pròleg i traducció de Carlos Barral).
- * RILKE, Rainer Maria. *El testamento*. Madrid, Alianza 1976.
- * RILKE, Rainer Maria. *Els quaderns de Malte*. Barcelona, Proa, 1981. (Traducció de Jordi Llovet).
- * RILKE, Rainer Maria. *Cartas a un joven poeta*. Barcelona, Ed. Obelisco, 1996.
- * RILKE, Rainer Maria. Andreas-Salomé, Lou. *Correspondència*. Barcelona, Olañeta, 1981.
- * RILKE, Rainer Maria. *Elegies de Duino*. Barcelona, Proa, 1995. (Traducció de Manuel Balasch).
- * RILKE, Rainer Maria. *Sonets a Orfeu*. Barcelona, Columna, 1995. (Traducció d'Isidor Marí).
- * VINYOLI, Joan. *Obra poètica completa*. Barcelona, Edicions 62, 2001.

Antoni Artigues

AFEGITÓ

Pere Perelló (amic poeta-filòsof), amb qui he parlat un parell de vegades del tema mentre feia l'escrit, després de llegir-lo, m'ha regalat aquest poema:

(Camí de l'àngel)

Enfilar cada paraula
Vers l'abisme del silenci
I sens por
Sens indulgènci'
Destruir-m'hi baula a baula

Fluir tot consolidant-me
Sol trajecte i
Sens objecte
Ser subjecte
Perfet ambre
Del bell cant de la calàndria

Com un àngel deslliurat

Pere Perelló i Nomdedéu

Dels anys 1976 als 80 vaig ésser rector d'Andratx, quan s'intentava urbanitzar una illeta tan bella i única com Sa Dragonera. Lluitant amb persones honrades i d'empenta, impedírem que es profanés el meravellós illot de Ponent. Aleshores, a més d'altres llibres en prosa vaig escriure uns versos *Salvem la Dragonera*, dels quals en vull posar un fragment:

Dragonera lluminosa
que sures damunt la mar.
Ets una perla formosa
que uns lladres volen robar.

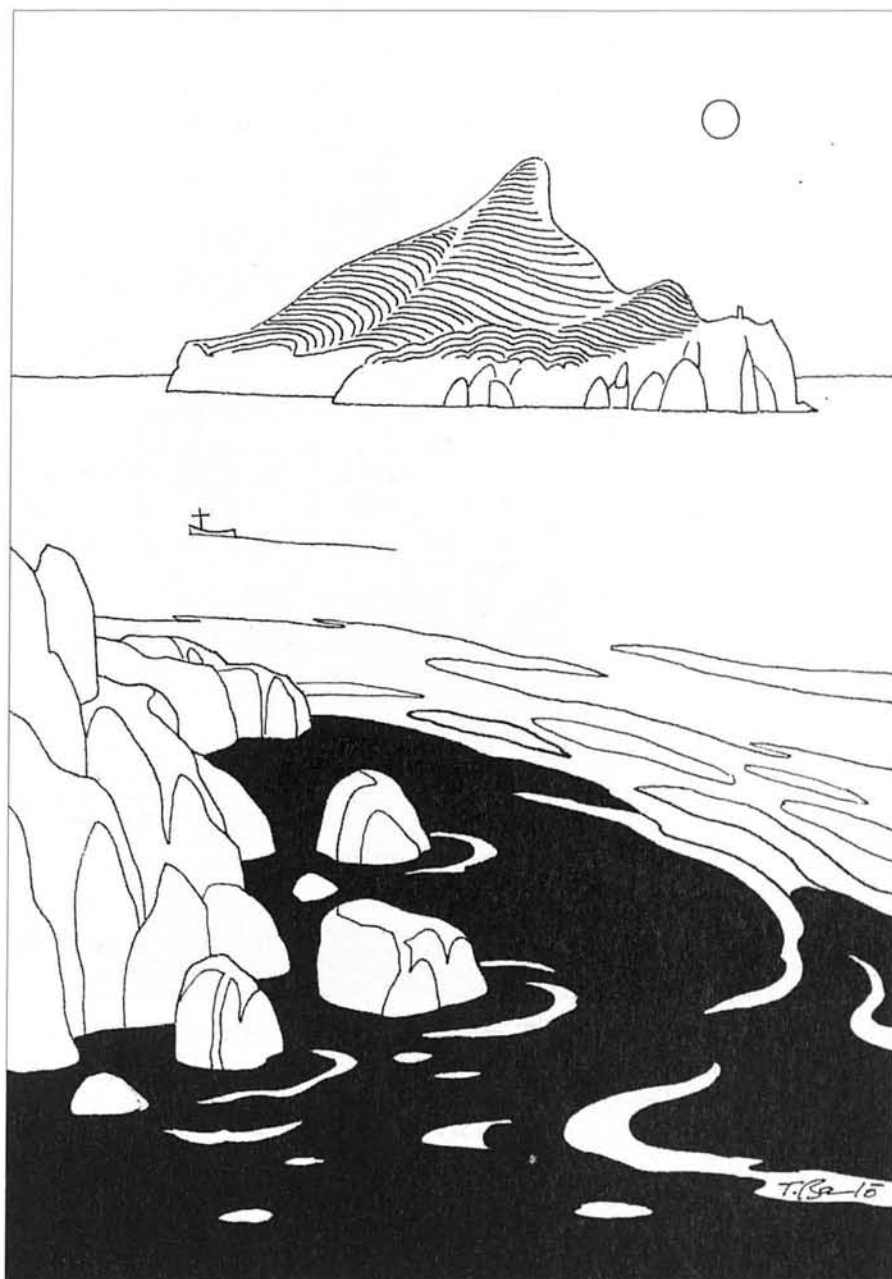
Dragonera delicada
com una donzella pura
que uns tronats han despallada
per profanar sa figura.

Qui t'ha vist i qui et veurà:
dels teus encants que fulguren,
si els qui et volen no s'aturen,
ni el record en quedarà.

Esponeros cabells
d'arbres amb flaires marins,
llavis de peixos vermells,
coves d'antics vellmarins.

Pit de mates llentiscles,
cara nacrada i xalesta;
ja les manotes grolleres
volen començar la festa.

Bella dama de Ponent
els costers sembrats de pins
seran caixons de ciment
que es veuran de mar endins.

Il·lustració de Toni Barceló

Joan Francesc March

Escultura de Joan Miquel Riera Carbonell, fotografia de **Magdalena Vidal** (Son Sardina, Palma, abril 2007)

L'escultor, gravador i músic **JOAN MIQUEL RIERA CARBONELL** té trenta-dos anys; ha participat en les exposicions col·lectives: «Bressol d'Art», (desembre 2005 - gener 2006) i «Bressol d'Art», (dbre. 2006 - gener 2007) organitzades per Càritas Mallorca. També ha mostrat la seva obra en les següents exposicions individuals:

- Joan Miquel Riera. *Obres*. Centre Cultural Magalluf (gener 2002).
- Joan Miquel Riera. *Obres*. Centre Cultural El Toro (febrer 2002).
- Joan Miquel Riera. *Obres*. Centre Cultural Santa Ponça (març 2002)
- Joan Miquel Riera. *Obra Gràfica 2003 - 2004*. Ca ses Marietes de Son Sardina (agost 2004).
- "Més enllà de la carn", Joan Miquel Riera. *Escultures*. Ca Ses Marietes de Son Sardina (abril 2007).
- Joan Miquel Riera: 2004 - 2007. Espai Cas Pellers Binissalem (juny 2007).

I, així mateix, va presentar una "performance" titulada *Fràgil*, realitzada amb motiu de la cloenda de la II Tardor Cultural organitzada per l'associació «Amics i Amigues de Son Sardina i Sa Garriga» (desembre 2001).

www.myspace.com/joanmriera

**LA CROSTERA
DE SA COSTERA**

El brollador es capbussa dins l'onatge,
escuma dolça neda amb blavor salada,
i, mentre els llampecs del sol cremen,
l'aigua de neu va beneint sa Costera.

¡No es torbaran a fer-te captiva,
font salvatge, miracle de la Serra,
i aleshores les teves aigües celestials,
engrillonades dins la presó del ciment,
es fondran amb les dorments de l'infern,
i abeuraran tota l'illa, assedegada d'argent!

I jo, nòmada del temps, em traslladaré a la meva joventut
per retrobar una Casa de Llum abandonada,
un arròs amb esclata-sangs i pegellides,
el murmuri del broll rajant a la mar...
Més tard, quan els bolets s'enfilin pel cap
i les pampallugues esclatin de colors,
nedaré entre sirenes i nimfes vora la font
per reviure els sucosos plaers de la mitja lluna
abraçat a un altre cos jove, també enyoradís de goig furtiu.

Adéu, sa Costera,
quan t'ofeguïn dins la mar que besaves
sempre romandrà oberta
la crostera
de la teva
ferida.

(Inèdit)

Josep Noguerol

Rainelda Palerm, escultura S/T, fotografia de **Gaspar Servera**

A L'INREVÉS

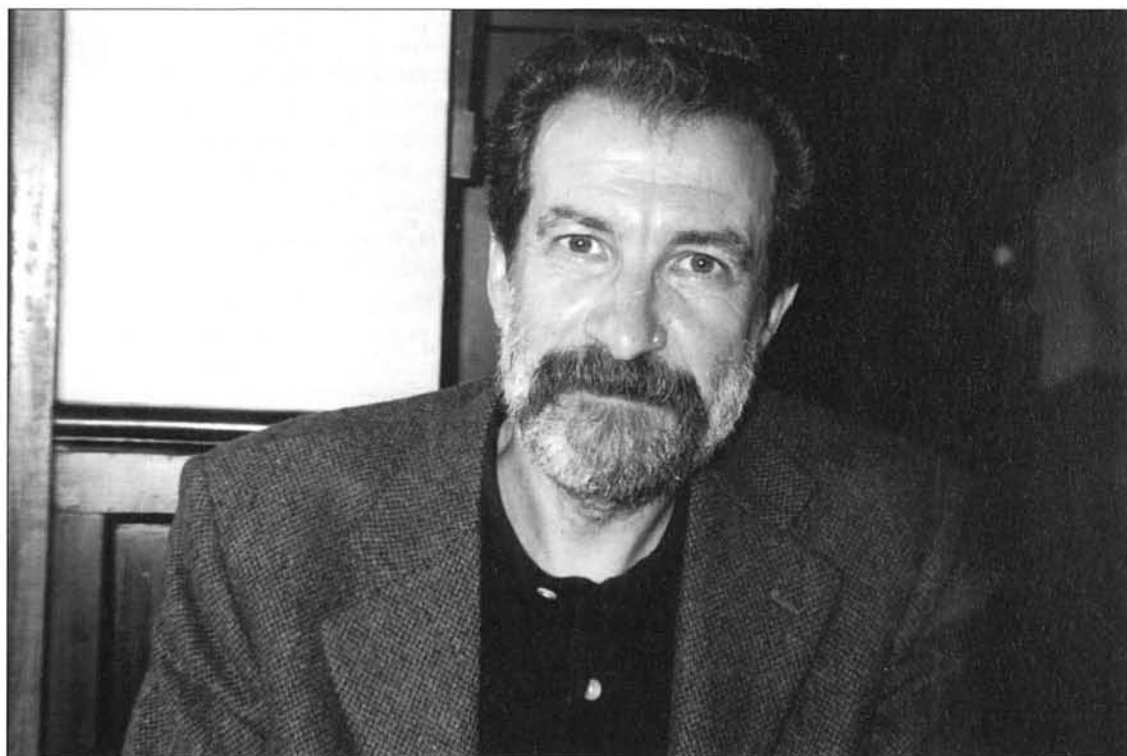
Ho diré a l'inrevés. Diré l'acer
del goig al carreró dels tolls de lluna,
el cotxe blau que fuig vessant la música
pels finestrans, el gos que sense por
es dorm entre els humans i borda en somnis,
la pedra esmoladora d'uns ulls grisos,
l'arbre gerd sostingut per l'estaló
sec, el bes esculpit amb un sol bloc
de pedra, la certesa de l'ocell
migrador de trobar la terra intacta,
la immensa tolerància de la platja
al vòmit de la mar, la pell en blanc
demanant l'escriptura de les ungles.
Diré el que em perd i desaré el perdut.

Víctor Gayà

Versió del poema

A l'inrevés

de **Gabriel Ferrater**

Víctor Gayà, fotografia de Josep Pizà i Vidal

VÍCTOR GAYÀ (Palma, 1952) ha publicat els llibres de poemes *Morfologia d'una «femme» semàntica* (1998), *Petit patit país* (2000) i *Com la sequera* (2004); ha escrit les novel·les *Trenc d'alba* (premi Roc Boronat 1999), *Víctor Fox* (2002), *Cercle enigmàtic* (premi Alexandre Ballester 2005) i *La vida perdurable de Salvador Duran* (XVIII Premi Ciutat de Mollerussa de Novel·la Breu), i és l'autor dels assaigs *Manual per protegir-se de mestres i educadors* (1995) i *Jaume Santandreu: el sexe del profeta* (1997)

Tres elegies *

HILARI DE CARA

I

Biel Galmés

En arribar de Nova Jersey en un ferri
amb tot Manhattan encès, amb una Leica recolzada
sobre els passamans xops, a la coberta,
sabia que eres mort,
la boira bufetejava els gratacels
com una esponja amarada de vinagre.
Prenia fotografies que han resultat collages de colors
escorreguts, fallades d'ull, reverberacions,
com si el món, la meua R 4,
haguessin tornat els ulls de Jefferson Airplane.
Caront em menava d'un estat a un altre,
-més amunt del riu, Hudson amunt,
pots anar a Sleepy Hollow-, i entre el besllum,
la torre de Gropius, MET LIFE, la boira sempre
llepant l'edifici de la Chrysler
com la boca humida d'una puta de llavis de vellut,
iridiscent, argentat,
sabia que eres mort, havíem parlat
per telèfon dos mesos enrere, un mes enrere,
feia tan sols una setmana,
i la teua veu el darrer dia semblava ja molt atupada,
però encara veia darrere el telèfon els teus clots a les galtes,
i atupat, sabia que eres mort quan arribava
en ferri, els arbres havien tret ja fulla,
les darreries de la primavera bullien de boira i de velers,
que te n'havies anat, i em semblava,
aquella persistència enganxifosa
del riu, la boira aferradissa de l'hivern a Manacor.
Tu havies llegit Conrad, Waugh, molt millor que jo,
i jo darrerament llegia Bowles -ja saps, el nord
d'Àfrica, el Tànger esvanit, com tu i na Lina,
Melilla als vuitanta, Bowles, i també Walser, i sobretot
Merton i Crane, Kunnitz, campanes, vida reclosa, pau,

i els neguits dels ponts,
el viatge riu amunt al cor de les tenebres,
els viatges de l'horror
al desert, entorn d'un clau rovellat,
d'en Xim, d'en Titus, de n'Annabel, sabres,
i la teua rialla als clots de les galtes, i et record
com Keats recordava Burns,
l'habitació on escrives,
el panorama d'herba i de boscam
des del turó, la gerra de cervesa
que glopejava, descansant impàvida
entre els prestatges, el seu llit,
o el paisatge des de Son Bru,
la glòria, el que resta, és això,
la persistència de les gerres
i de la mar que s'obre enfora
des de cateva, la fama és això,
la immortalitat és un llamp
i s'acaramulla als objectes que has tocat,
els tassons que ens servien el beure als llavis,
els acudits del *Punch* i del *New Yorker* explicats per tu
els polítics risibles,
aquell arquitecte foraster,
que escrives, tots si qualcú mai se'n recorda d'ells
quan passin els anys, *rotten tycoons*,
el vent, els viatges, l'horror de Sleepy Hollow,
els mutilats de Bowles, la rialla de Nabòkov,
els plataners, els cedres,
les excursions als arenals d'es Trenc,
la mar llunyana de Son Bru,
el Níger i el Hudson i el torrent de Manacor,
i sabia que eres mort quan travessava el riu,
i en arribar a cameva
i vaig cercar un diari i allà eres mort,
a la pantalla, i vet me aquí
pensant entre la boira amb agullers de plata
com seria tornar cap a cases i no veure't pus.

II

A la tomba de Robert Graves

Viure en un país força estrany, on els lilàs
i els albons i les roselles, després d'Egipte,
de Grècia, més allunyat,
cobert amb una llosa de fang i un cossiòl
i una urna roja. Jo veig per tu
les muntanyes i el revolt de les teulades
i els carrers arrostats,
recitant versos que no sents,
en una llengua que senties com el ploure
o el vent o la mar,
allà baix sota els penya-segats,
què era allò, llavors?
Potser el temps com a mesura dilatada
de totes les coses, el temps del vaixell,
el temps del carro, del cavall,
el temps de les veles inflades
a sobre de la mar, temps de l'arena,
el temps de la dona que ens abreuja,
de la dona vestida de res,
que ens mostra el ventre blau, la dona que ens alleta
i ens transporta i ens mata, què era, al capdavant
tot allò? I on vivia? Què nomia?

I mir per tu l'aspra davallada de la terra
a la mar quieta, com si fos un mort
que miràs la seva vídua, que miràs caseva,
el seu hort, el tebi desordre del seu llit,
l'horitzó esvalotat de les finestres,
els fills i l'oblit, i tot allò que resta,
l'urna amb les flors, les cendres, els camins
que davallen a la cala, tot de sobte
com si la mirada fos un dit glaçat
que frega com un bri de no res les temples de la dona
i li atura el cor per un instant
i ella torna la vista al seu voltant,
muda i sorpresa, lleument espaordida,
i després somriu perquè sap què significa el frec
i torna a mirar els objectes, l'horitzó precipitat,
els espais més dilatats, els animals més rars,
la capsa de les pólvores, i el roig dels llavis,
i més enfora, els visitants
que gasten els doblers prenent el sol esquiu,
asseguts a taules a vessar
sota els arbres de l'hivern, el repòs, i un altre pic les cendres
envoltant els plats i els gots

Així, pren aquest in comptable fluir de taules
sota els til·lers, aquesta afinitat
dels éssers sota l'esguard esborronat
de l'amo del disseny, de l'improbable
autor de tot el pla,
i col·loca'l
com una mà eternament irreal
sobre els teus ulls, com una metgessa
de membres transparents, com si et tancàs,
els ulls ja moridor, ja acotxat
per la son, i deixa que et corri per les venes buides
aquesta boira de lliris, aquests
indicis de viatges per la mar sota les veles

-els emèrits vellards amb el pit decorat,
els quatre soldats de pedra a cada cap del pont-

bategants al vent, riu avall, riu amunt
des del colze del nord, cap a l'aigua
primordial de les muntanyes, riu amunt

no vessis mai tot allò que et manca, cos
sense remei, cos nu de pell,
-el xiul dels peixos, el flaix del ventre llis
sota les aigües de mostassa.

Així, pren les teves ferides, totes les teves nafres
pren-les de la mà com prens la mà d'un infant cruel
com un hivern,
d'aquest dol llarg, de la sang més secreta,
del cor més orgullós, i accepta el temps
que calgui tot l'escreix de la carn
-la mar, jas l'exemple-, la mar, accepta
com la mar l'escreix, el sobtat desordre, la calamitat,
el seu batec sempre impensable
i el vent, i la paraula caparruda que anomena
cada racó d'aquesta terra i el seu llinatge obscur.

III

Blai Bonet

Som un home blau. El meu padrí
era l'egüer del marquès i jo he creat
l'univers amb la molsa dels agres,
amb l'aspre suc del baladre,
el Rafal des Porcs, les dreceres,
les presons esbucades a una mar
de savines, són el llençol foramida
dels somnis, la meva Alexandria
on he inventat coneixences amb Genet,
Sartre, William Faulkner, els marbres de Riba
i sobretot Camus,
un Jesús com un mirall buit.
Cala Figuera, la meva taverna
on he vist i m'han mirat i oït cossos joves,
espurnes com llavors, era més profunda
que els bordells de Cavafis,
la meva carn transparent, -som un home blau-,
les meves mans transparents,
han declarat la guerra al Kàiser,
i he besat cavalls moridors
a les portes de Venècia,
jo era l'aire, l'aire que em faltava,
l'aire dels altres.
Jo he vist tot el món des de la meva taula
amb braser, i la mar de S'Almonia
des de les muntanyes,
som un home blau. I Atenes,
he viscut a Atenes,
i la vaig trobar també bruta i ferida,
malgrat que em celebraren i em varen regalar
encens, i oli, i murtra, i l'oblit.

Hilari de Cara

Formen part del llibre
Postals de Cendres,
guanyador del Premi
«Pollença de Poesia» (2007)
que sortirà publicat el març
per El Gall Editor (Pollença)

HILARI DE CARA I CASALEIZ va néixer a la ciutat de Melilla (1945). És llicenciat en Història Moderna i Contemporània per la Universitat de Barcelona (1972) i doctor en Filologia Catalana per la Universitat de les Illes Balears (UIB) amb la tesi *Literatura postmoderna. L'obra narrativa de Quim Monzó* (1989).

De 1995 a 2002, desenvolupà la seva tasca cultural als Estats Units, on fou assessor tècnic a l'oficina d'educació de l'ambaixada d'Espanya a Washington i professor de Llengua i Literatura espanyola, hispanoamericana i universal a l'Escola Internacional de les Nacions Unides (UNIS), on treballà com a traductor d'anglès i francès a Nova York. Entre 2000 i 2001, va ser col·laborador de la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern Balear i realitzà tasques com la «Setmana Catalana», les gestions per a la publicació d'*El Mar* (en la versió anglesa de Cathy Sweeney) i per a l'edició en anglès d'obres de Baltasar Porcel. Participà en el Congrés de la NACS a la Universitat de Brown i de Harvard sobre l'obra de Blai Bonet i la pel·lícula *El Mar* d'Agustí Villaronga, activitats que compartí amb l'assistència a cursos de la Universitat de Nova York sobre escriptors anglesos i nord-americans (Henry James, Iris Murdoch, Joyce Carol Oates, etcètera).

Hilari De Cara és poeta, professor de literatura i gestor cultural, exerceix com a catedràtic de literatura i és el director de la col·lecció «Varoic» de narrativa d'Editorial Documenta, en la que ha traduït de l'anglès al català autors com Joyce Carol Oates: *Gent de casa bona* [*Expensive People*] [juntament amb Maria Antònia Caldentey], 1999; i Frank Banton: *Poemes* (1987-1986), 2000. El seu coneixement de la lírica anglosaxona és palès, ha editat i prologat els escriptors Flannery O'Connor, Pinckney Benedict, Henry James, Kazuo Ishiguro i Peter Carey.

Hilari De Cara col·labora en diversos mitjans de comunicació i també en revistes científiques i culturals, usant els pseudònims Hilari Bogbinder, Capità Spolding, Fred Astaire i Fred. Ha exercit com a professor de literatura i llengua anglesa i catalana i ha estat professor en cursos monogràfics sobre pensament postmodern i postmodernitat literària; també ha impartit cursos sobre tècniques literàries i diferents corrents de la crítica literària. En la seva poesia parteix de la pròpia experiència vital. Dos poemes seus escrits en català varen ser publicats en separates en castellà (1968) a «Papeles de Son Armadans», revista literària que dirigia i editava Camilo José Cela des de Mallorca. Després d'aquell primer intent en castellà, (*Libro Uno*, 1969), s'inicià, ja com a poeta en llengua catalana, amb *L'espai del senglar* (1985), i després va escriure *Quadern d'Es Llombards* (amb un pròleg de Sergi Pàmies), ambdós poemaris foren reunits i revisats l'any 1998 en el volum *Poemes* (1985-1991) i, aquell mateix any, publicà *Bolero* i, més endavant s'edità *Absalom* (2006), pel qual l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana (AELC) li atorgà el premi de la crítica «Cavall Verd-Josep Maria Llompart» com a millor obra poètica de l'any. Recentment ha guanyat, amb *Postals de cendres*, el premi Pollença de poesia (2007).

JULIÀ OBRADOR PERELLÓ
 (Campos, 21 de febrer 1941) té una noble curolla, que és la d'escriure. No fa gaire, ha estat guardonat en els XXX Jocs Florals de la Tardor amb l'accèssit del Premi Flor Natural pel poema *Amor de tardor* i amb el 1r. Premi Englantina pel poema *Català de Mallorca*. Abans, així mateix, havia aconseguit el reconeixement en altres premis, com el 2n. als XII Premis «Rafael Sari» a l'Alguer (2005) amb *I la mar encara és blava* i el 2n. premi al VI Certamen Sant Blai, (Campos 2006) amb el recull *Caragoles de rosada*

Joan: Julià Obrador

Regalims de silencis

La mar de lluernes descansa adormissada
 en un mirall de calma, on neden -tranquil·les-
 blanques gavines.

S'acosta titil·lant ruell... però no arriba.
 Són bufades intermitents, innocents; intents
 de vent quedant-se enlaire.

Parpelleigs de llums juguen amb l'aigua,
 i el sol -dímoni boiet- riu i dansa, es capfica,
 rodola, s'enlaira.

La vela penja del pal, immòbil i seca.
 Sembla la pell pàl·lida -més bé esmortida-
 d'una ballarina.

Placidesa a betzef. Regalims de silencis.
 Esquenes de dofi. Vaixells ensopits.
 Cornets. Pegellides.

Teringues d'algues i herbes marines fan rius
 immòbils, perdent-se enllà les pinzellades
 del déu de gran dia.

De sobte repiquen llunyanes campanes
 enllà la figura del mariner que cala
 xarxes d'alegria.

I sorgeix -del misteri- la més bella Nàiaide
 encisant la barca de terbolins de somnis,
 de reganyols de vida.

(Inèdit)

Julià Obrador

Campos, 17 de novembre de 2006

Retrat submergit

Per a Toni Gost, *Curro*,
domador de virus
en el circ dels hipocondríacs.

Bus de pous d'alcohol,
es capfica en aigua dolça mar
endins de terra fosca,
transita el vertigen de les profunditats amorrat al precipici
del tassó, com l'alpinista travessa, aferrat a la seva ombra de plom,
la verticalitat
de la nit, o l'equilibrista fa acrobàcies sobre un fil d'embastar
frases de paper Japó,
o el noctàmbul fa que s'envolin espirals
en un decorat
de firmaments on s'ha aquietat a mig destí l'estel fugaç,
i la lluna,
impresa en totes les seves fases,
ocasiona grans marees en síquies, venes, cisternes i aljubs,
enaiguant aigüamolls d'atles i planisferis.

Avança a les palpentes,
temptat a cada passa pel càntic de les dones
d'aigua que habiten la fragilitat del jonc
i s'evaporen en el silenci de la marjal,
travats els caps de la cordada a les dues ribes d'una glacera
que s'aigualeix dins el foc d'una botella
d'aiguardent:
ulls clucs,
cegada la mirada per l'espessor del teixit de tafetà,
les mans untades de pólvores de talc,
el càlcul de la por a la base de la nuca,
un bony on s'acumulen paraules de puny, i cops
de vent, i ràbies de magnèsia
efervescent
que vessen per les commissures dels llavis,
i dos orfidals sota la llengua,
els efectes terapèutics dels quals el destil·lat de civada
espargirà pel sistema arterial
fins a abastar, i anul·lar, el centre del desfici,
que fa més densa
la soledat, més obscur el desig, més buit el bar,
més cecs els fòssils del desert,
infinita la distància que el separa de la porta
d'una casa sense portal.

El blues gira sobre l'eix del plat
com una taca sòlida de semen negre: quitrà ejaculat
per fecundar les bèsties d'albufera.
La música és olent de cendra de formiguer,
de cànem de les Índies,
i s'escampa sobre les aigües del marbre
de les taules amb la suavitat
del tacte femení d'un guant de fum.

La cervesa
desferma dins la copa tempestes d'escuma,
des d'on salpen vers el naufragi
navegants que han recobrat el seny, i sobre la barra
un solc de guix portarà a l'èxtasi la mà
que ha de dibuixar el cercle.

La matinada
té el so
exhaust de les hores que el rellotge s'estalvia
dins la precisió del mecanisme: dins cada dent
guarda una vida.
Malferit,
s'adoba la costura dels traus
amb un polsim de canyella de la Xina,
saliva i pebre bo.
Creua la plaça nedant com un somnàmbul
que cada crepuscle se suïcida
un poc,
la dosi exacta d'oblit
per silenciar l'exigència d'una vida ordenada,
de la qual dissipa els danys amb malalties
imaginàries
i viu la mort a préstec d'un principal vençut.

Bus de pous d'alcohol,
s'afeixuga la cintura amb la plomada per afonar-se
fins als límits de la depressió: quan els timpans sagnin
i esclati la pleura emergirà un altre cop
del fons de l'abisme,
recuperarà la llum dels dies clars,
obstinat a perdre's dins el corrent
de les ones
invisibles que a mitjanit tomben dins el cervell
amb l'estrèpit de l'explosió d'un barrobí,
menjarà la verdor d'una fruita, glopejarà el suc àcid
del poble,
escopirà la lletrada de figó, que osca el fil
de les cordes vocals,
i escriurà el vol
nocturn d'un ocell transparent
amb un llenguatge precís de textures de verdet,
tal com li agrada que envelleixin els rostres,
les pàgines dels calendaris,
les paraules, les històries d'amor
i les tecles dels pianos sense cordes.

Lluís Maicas

octubre/desembre 07

(Inèdit)

ANTÒNIA ARBONA I SANTAMARIA (Sóller, 1970). Ha publicat dotze llibres de poesia: *Teories d'amor i desig* (Ed. Moll, 1992), *Terra i cendra* (Ed. Moll, 1993), *Murades de sensacions* (Ed. Moll, 1995), *Cadència* (UIB i Caixa de Balears, 1998), *Mans de carboni* (Ed. Moll, 1999), *Gènesi* (Lleonard Muntaner, Editor, 2000), *Synthesis* (Ed. Moll, 2000), *Singàmia* (Lleonard Muntaner, Editor, 2001), *Panys en la penombra* (Lleonard Muntaner, Editor, 2001), *El cromatisme dels mots* (El Tall Editorial, 2002), *Territori d'encluses* (Lleonard Muntaner, Editor, 2005) i *La veritat i el límit* (Lleonard Muntaner, Editor, 2007). Té inèdit el llibre *Canelobres que enlluernen*. La seva obra ha obtingut diversos premis arreu dels Països Catalans; el 2006 l'Associació de Belles Arts de Balears li va atorgar el «Diploma d'Honor» en la modalitat de Poesia, pel conjunt de la seva trajectòria.

També ha publicat els llibres d'assaig *La poesia de Bartomeu Fiol. Sense decòrum a la recerca de la veritat* (Lleonard Muntaner, Editor, 2000), que és la seva memòria d'investigació, i els estudis *La poesia de Jaume Pomar. El poderós exorcisme de la metàfora* (Lleonard Muntaner, Editor, 2002) i *La poesia de Miquel Àngel Riera i Miquel Bauçà* (Lleonard Muntaner, Editor, 2004).

Llicenciada en Filosofia i Lletres, secció de Filologia Catalana (1997), està en possessió del Diploma d'Estudis Avançats (2002), que acredita la seva suficiència investigadora.

Antònia Arbona

Antònia Arbona actualment prepara la seva tesi doctoral, titulada *La generació poètica mallorquina dels anys seixanta i setanta. Quatre màxims exponents: Miquel Àngel Riera, Bartomeu Fiol, Miquel Bauçà i Jaume Pomar*.

Els poemes que us oferim a continuació pertanyen a *La veritat i el límit* (Lleonard Muntaner, Editor, 2007):

XV. VAN GOGH

-L'angústia de l'home modern
es pot mesurar, a través de l'obra d'art,
amb uns estris gairebé religiosos:
els pinzells o les paraules. Prova-ho!

-Per molt que et tallessis l'orella,
si haguessis viscut a Mallorca, series com els altres.
Allunyat de la taverna de Montmartre
podries haver vençut el dimoni de la porfíria
però, qui sap, si no series un geni.
Malgrat tot, Vincent, trenta-set anys són molts pocs
i no hi ha fama ni diners que hagin compensat
el fet que les segadores dels teus quadres
també s'emportessin la teva vida.

Un ram de lliris d'Arles, els girasols,
les flors de roselles, d'ametllers i de melicotoners
t'acompanyen per sempre
en la teva inútil cursa cap a l'oblit.

VI. SALVADOR DALÍ

No distingiran entre genialitat i fol·lia,
quan romandràs entre el cap recolzat al terra de Lorca,
les formigues del plaer o les vaques que es podreixen.

El poder dels altres, també és un gran masturbador?
Com es diu *formiga* en llengua grega?
L'enigma dels desitjos és, tal vegada,
estimar algú que t'apunyala per darrere?

Passa el temps inexorablement,
la persistència de la memòria
ens porta a recordar com el temps
torna flàccid, es dilueix
i perd consistència la nostra vida.
Sense esma ni delit, tenim son, molta son,
amb els ulls apuntalats per gruixades forques.

Sodomitzats els pagesos a *L'Angelus* de Millet,
amb resignació cristiana cal seguir-te
-et puc jurar que no hi veig res
de tot el que tu em parles,
només pobresa no gens libidinosa-.

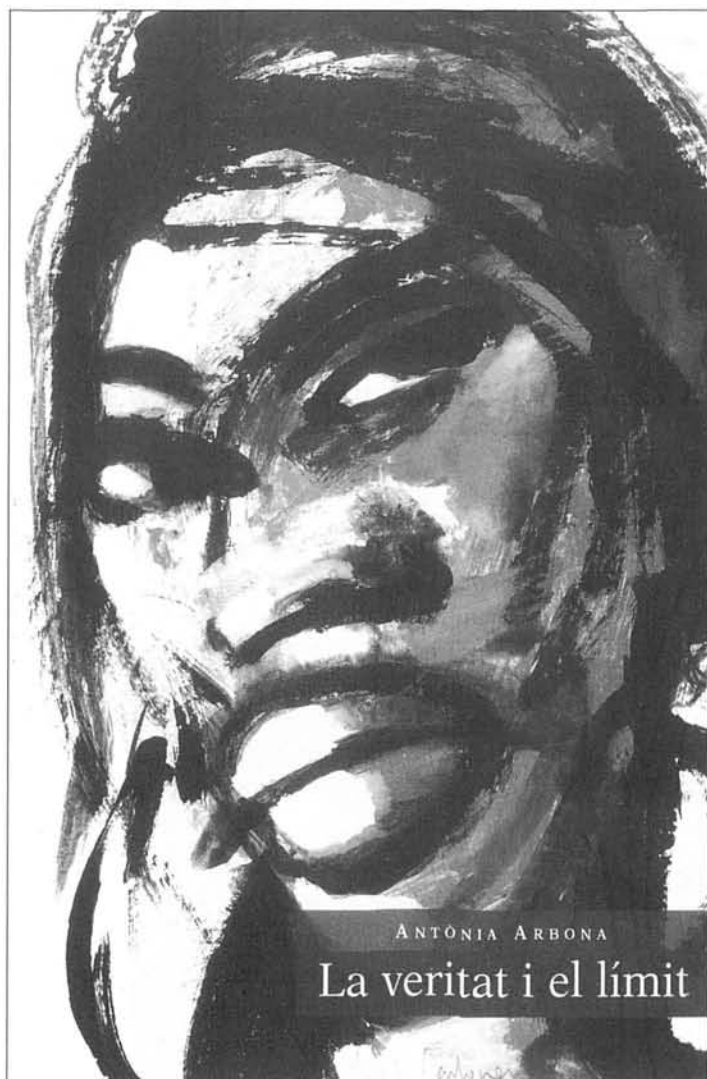
El triomf és matar el pare o,
com diuen els grans orientals,
vessar la sang del vell dragó;
el fracàs és ser devorat per la mare.

I que no entenguis, de cop i volta,
el significat dels teus quadres
no vol dir que no en tinguin.
El surrealisme és així.

És irracional, llavors,
que unes jirafes ardents descobreixin,
sense remei, tots els calaixos de la memòria,
ara oberts ja per sempre?
La revelació dels nostres secrets no ens agrada.

Quan tots recordam, en veu baixa
-ens fan por els pecats dels altres-
la temptació de Sant Antoni,
lluïtant contra riqueses, poder
i la luxúria que el revolta per fer-lo caure.
Avança muntada en elefants amb cama d'aranya
i no sembla detenir-se
davant la creu, impotent, pels errors dels homes.

Només Gala és la seva serenor,
enmig de verges i de crucifixions que ens miren,
des de dalt,
mentre el geni es burla de la germana verge
i un joc d'aparences ens fa veure,
de lluny, el que no vèiem.

Coberta de **Maria Carbonero**
(sense títol, acrílic sobre cartró)
pel poemari *La veritat i el límit*,
d'**Antònia Arbona**, publicat
per Lleonard Muntaner, Editor,
Palma (2007)

Premis literaris, edició de llibres / Opinió

Laltre dia de pagès, parlant amb alguns amics poetes, vàrem treure a rotlo el tema dels premis literaris i l'edició de llibres. Ens posàrem més o manco d'acord que no sempre el fet de guanyar un premi és sinònim de qualitat garantida. Des dels gusts personals dels qui valoren una obra determinada fins a circumstàncies que realment poc o gens tenen a veure amb la qualitat de les obres presentades, poden provocar que un premi literari passi completament desapercebut per a la majoria de lectors. Les prestatgeries de les biblioteques i les llibreries són plenes de llibres (bons i no tan bons) amb premis, però la majoria van passant d'aquella manera fins que cauen en l'oblit més absolut. Ara bé, per què passa això? Qui és el responsable de tota aquesta història? Quan un escriptor poc conegut aconsegueix que una editorial li publiqui un llibre, amb premi o sense, què passa després?

És evident que s'haurien de promocionar molt més les obres. Tal volta els editors haurien de filar més prim i no editar tot el que els arriba. Es diu que actualment editar un llibre és fàcil. Però tanmateix la cosa acaba i mor en el mateix moment que surt el llibre de la impremta. Els editors, sobretot a Mallorca, en haver editat el llibre, no fan gairebé res per promo-

cionar les obres que fan arribar a les llibreries (o no). Hauríem de saber què en fan. Els reciclen? En fan pasta de paper? I com els editors se'n desenten, són els autors mateixos que s'han de cercar la vida per organitzar-ne les presentacions o cercar qualcú en una revista o diari perquè en faci un comentari. I la qüestió que em planteig és la següent: a qui correspon aquesta tasca? Seria una funció dels editors? Quan un autor poc conegut acaba de concebre una obra i aconsegueix materialitzar-la en un llibre, ha de començar un calvari tortuós per intentar fer una presentació més o manco digna i donar a conèixer la seva obra. Una feinada, la que ve després de concebre el llibre, que desanima tots aquells que estan fora de la literatura oficial. Si tenim en compte, però, que els petits editors no s'hi dediquen exclusivament, és a dir, per a ells no és més que un *hobby* o un complement a la seva activitat professional, és lògic que la cosa vagi per aquest camí.

Com qualsevol activitat en la nostra vida, escriure llibres és una aventura que cal agafar-se amb calma i anar fent camí sense preocupar-se excessivament pel futur, ja que caminam sempre cap a la incertesa més absoluta.

Josep Antoni Calvo i Femenies

Fotografia de **Josep Antoni Calvo i Femenies**

Poetes francesos d'avui / Michel Bénard

MICHEL BÉNARD, nascut a Reims, és pintor i poeta, és responsable i s'encarrega de les exposicions de l'espai «Monpezat» a la Societat dels Poetes Francesos (SPF). Així mateix és animador de ràdio i ha escrit més de deu llibres de poesia; la seva obra s'ha traduït al romanès. L'Académie Française l'hi ha atorgat el premi «Théophile Gautier» pel seu llibre *Fragilité des signes* (Medalla de plata). HENRY-CLAUDE BURET ha comentat: "[...] *Els poemes de Michel Bénard fan que s'uneixin el crit i el seu eco, l'ala i la darrera fuita...*"

TRANSMUTATION

D'un geste saisissons
L'encre colorée en son envol
Elle nous révèle l'essence
Du sang de vie, des espaces,
Des rêves festonnés de nuages
Où l'irisation devient saveur.
Les poudres célestes ici se confondent
Aux errances incertaines
Serpentant au revers des terres
Où tout se métamorphose en nuances,
En poétiques transparences du silence
Qui nous transportent
Jusqu'au bleu de la fracture,
Restituant à la réalité
L'autre dimension de la parole,
Lorsque le passé se tresse au présent
Pour la transmutation du mystère
D'un geste saisissons
L'encre extirpant le regard
Hors du temps.

L'APPEL

Les pierres dressées de l'homme
Sont venues de la mer
Sur les îles de lumière.
Des larmes sont tombées
Dans l'eau salée et l'écume.
Les vagues turquoises
Se sont déroulées sur le sable
Comme des alphabets inconnus.
Les feux de nuit laissent échapper
Du fond des pirogues
Des senteurs de mémoire,
Et l'appel des trompes nacrées
Relie l'image des légendes
Au creuset de l'âme.

TRANSMUTACIÓ

D'un gest agafem
La tinta colorada en el seu aixecament
Ens revela l'essència
De la sang de vida, dels espais,
Dels somnis tots plens de núvols
On la irisació esdevé sabor.
Les pólvores celestes aquí es confonen
Amb vagareigs insegurs
Serpentejant a l'inrevés de les terres
On tot es metamorfosa en matisos,
En poètiques transparències del silenci
Que ens transporten
Fins al blau de la fractura,
Restituïnt a la realitat
L'altra dimensió de la paraula.,
Quan el passat es trena al present
Per la transmutació del misteri
D'un gest agafem
La tinta extirpant la mirada
Fora del temps.

LA CRIDA

Les pedres alçades per l'home
Han arribades de la mar
Sobre les illes de llum.
Han caigut llàgrimes
Dins l'aigua salada i la espuma.
Les ones turqueses
S'han desenrotllades sobre la arena
Com alfabet desconeguts.
Els focs de nit deixen escapar
Del fons de les piragües
Olors de memòria
I la crida de les trompes nacrades
Relliga la imatge de les llegendes
Al fons de l'ànima.

Bressol d'Art 2007-2008

Acollir l'altre, un art

Durant el mes de desembre de l'any passat i els primers dies del mes de gener d'enguany, tengué lloc, a l'església de Sant Antoni de Palma, l'Exposició Bressol d'Art 2007-2008 organitzada per Càritas Mallorca. Durant els dies que durà l'exposició s'hi dugueren a terme diferents actes, entre els quals és interessant la presentació de la publicació *Acollir l'altre, un art*, concretament dia 27 de desembre de 2007. En aquest acte es comptà amb la presència d'alguns autors dels textos, la il·lustradora i la contacontes Nati de Grado. Aquesta publicació és un recull de textos literaris (poesia i microrelats) d'escriptors d'aquí i d'altres d'Amèrica llatina. Els textos, magníficament il·lustrats per Pilar Ribas Maura, són dels autors següents: Francesca Pujol Figueras (Mallorca), Marié Rojas (Cuba), Vicenç Calonge i Gustà (Mallorca), Blanca Viacava (Perú), Tomeu Ripoll (Mallorca), Dayse Villegas Zambrano (Equador), Lluís Servera Sitjar (Mallorca), Graciela Pacheco de Balbastro

(Argentina), Diego Sabiote (Mallorca), Velia Calvimontes (Bolívia), Josep Antoni Calvo i Femenies (Mallorca), Zandra Montáñez Carreño (Colòmbia), Carles Cervelló (Barcelona), Pep Toni Brotons (Mallorca), Pere Orpí Ferrer (Mallorca), Pere Lladó Sureda (Mallorca), Miquel Àngel Lladó Ribas (Mallorca), Wellington Moscoso (Mallorca), Mar i Cel Miró (Barcelona), Eduard Miró i Saladrigas (Barcelona) i Pere Casaldàliga (que surt a l'epíleg). La publicació es ven a 10 euros i amb els guanys es col·labora en un projecte solidari de Càritas.

Catalina Bestard i Mateu

&

Josep Antoni Calvo i Femenies

LA REVOLUCIÓ DEL SILENCI

Caldrà que fem la revolució del silenci,
respondre amb els llavis closos
tantes estridències de torsimanys solemnes.
Trobar-nos, si voleu, a la cuina de casa,
sota la llum tènue del fluorescent,
encetar el pa amb el senyal de la creu
i desfer la conversa pels racons de la memòria.
Aquest serà l'escàndol definitiu, la roda
que abatrà els murs dels poderosos:
quan ens sàpiguen a recer d'hipocresies,
lliures del jou de voler ser com ells,
amb la mà ferma i el somriure franc.

Carles Cervelló
Barcelona

ELS ULLS PARLEN MÉS QUE LES BOQUES

L'indret on trob refugi es troba en
els teus ulls que m'acolleixen. No
necessit endinsar-me sota les pells de
la ceba ni fingir que el tenir m'ompl.
Ja no confonc valor i preu: a tu et fan
pagar fins i tot per respirar l'aire que
t'envolta, però la meua mirada que
t'acull és de franc, però la teua mira-
da que m'accepta té tot el valor possi-
ble.

Els teus ulls verds s'agemoleixen
sota les parpelles amples i un petit
allau de complaença et rodola fins a
les mans, florides de lliris blancs,
també un poc aspres. Me les ofereixes
i, en elles, les meves ànsies fan vola-
des de falzies estiuenques. Tenen por
a abandonar-se, però tu les acarones,
tu les concretes.

Perquè ets diferent a mi, m'ompls
i et puc veure dins totes les coses. I
ara entenc la importància d'acollir a
l'altre: els ulls parlen més que les
boques.

Francesca Pujol Figueras
Mallorca

Il·lustracions de **Pilar Ribas Maura**

L'HOME DEL SAC

Estava, com tants altres, encamellat a la barana d'aquell balcó, amb aquella ridícula vestimenta vermella i el seu sac de rigor. Portava barba de ves a saber quants segles, fatigat ja de tant rodolar pel món i de llenegar xemeneia avall per les cases dels barris benestants de la ciutat. De fet mai ningú no l'havia vist pels ravals, on els nins encara juguen descalços i les rates fan niu entre els plecs de la marginació i la misèria.

Tengo una muñeca vestida de azul, cantava, ufanosa, la nina de les trenes. Aquella melodia no cridà massa l'atenció d'aquell altre home del sac, que adesiara rondava pels contenidors a la recerca de restes, draps, un parell d'espardenyes. *Con su camisita y su canesú*, prosseguí ella, mentre observava el jersei esfilagarsat sobre uns calçons que amb prou feines li arribaven a l'alçada del turmell.

La saqué a paseo, se me constipó. Semblà com si per un instant el lluent ninot del balcó abandonàs el seu encarcament i intentàs girar lleugerament el coll, tot dirigint la mirada cap al carrer. El gest no passà per alt a l'indigent, que atribuï la visió a l'excés de Don Simón ingerit durant la jornada. Ensopit, s'acomodà així com va poder entre els vells cartrons que portava lligats en un bolic, fins que agafà un son tan profund com reparador.

La tengo en la cama con mucho dolor. Va despertar amb els primers clàxons del dia, quan encara era fosc. Feia fred, mol de fred. Es refregà els ulls i aixecà la vista: el ninot havia desaparegut. Tocà alguna cosa amb les mans encara balbes, produint-se un soroll semblant al d'uns cascavells. Allargà la mirada vers l'horitzó, intentant assolir les muntanyes més enllà de la ciutat. Somrigué i observà la vida com feia molta estona que no ho feia, com si tot just hagués acabat de néixer.

Miquel Àngel Lladó Ribas

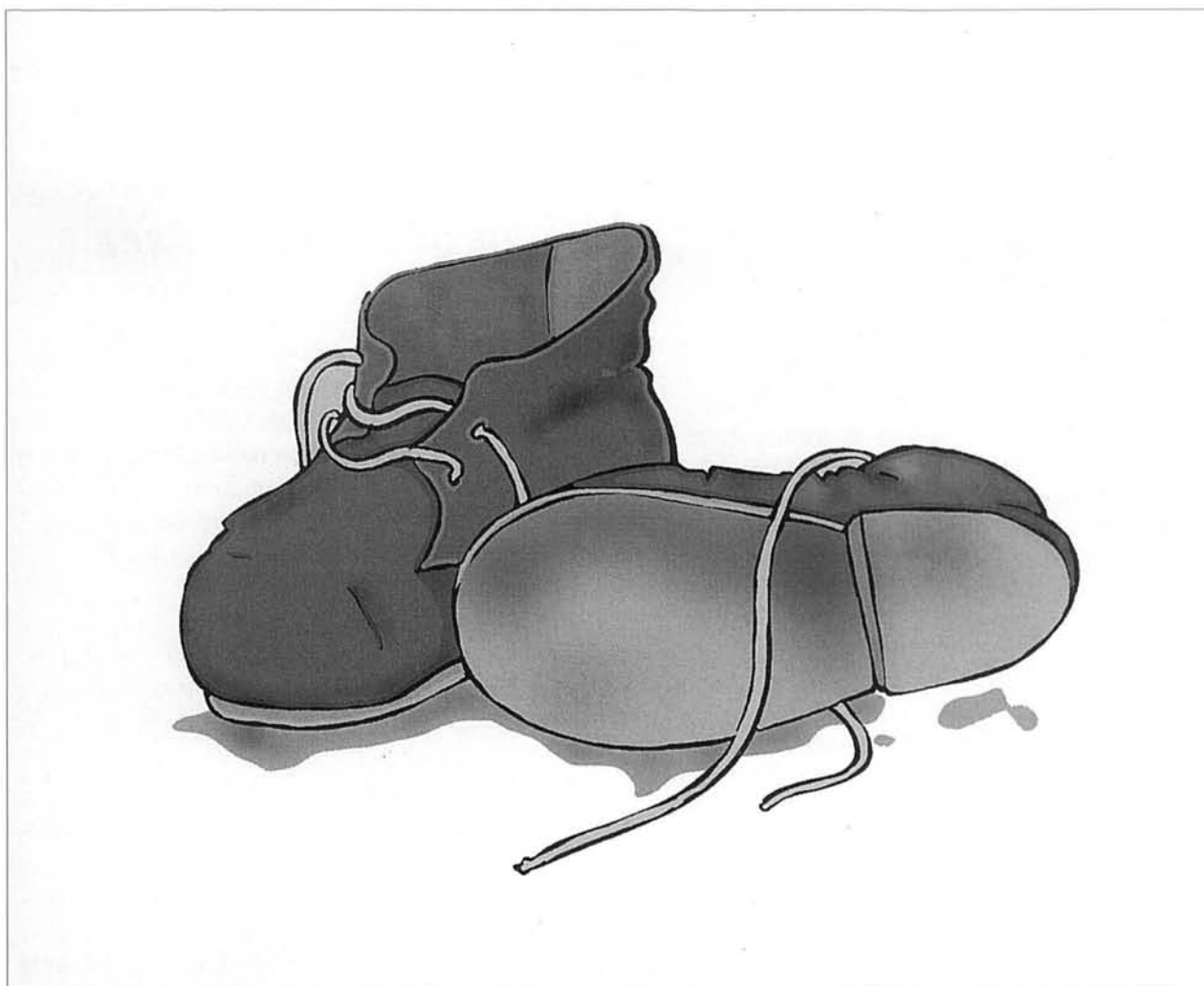
Mallorca

POLS DESFERMADA

Cap pols cau tan trista
com aquella que és pols oblidada
i cap vent no vincla el seu buit.
Tot un buit, un allau de no-res
batega sobre les entranyes esgotades d'Europa
mentre en Josuè amb les seves sabatetes desfermades
a Manchay Alto, Perú,
arreplega el tint d'indiferència que tèrbola ens corca.

Ara comprenc, Josuè, quina humanitat rescates,
per què tot és orfe,
el bressol del teu demà i el nostre estrèpit cansat
i per què ens cal construir plegats l'esperança.

Lluís Servera Sitjar
Mallorca

Il·lustracions de **Pilar Ribas Maura**

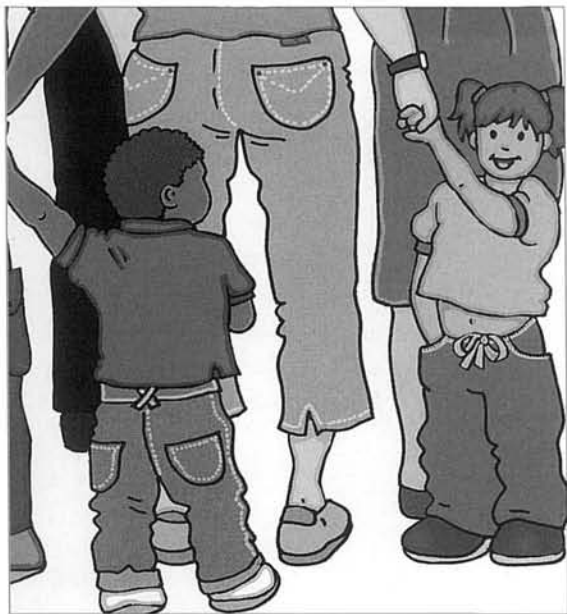
DE QUALSEVOL INDRET

Aquell que em truca
per telèfon quan més el necessit;
aquell que m'escriu una carta
i és tan sincer que escarrufa;
aquell que em regala un llibre,
potser de Kavafis, i em sorprèn
i anima i fa el seu camí;
aquell és el meu amic.

I pot ésser de qualsevol indret del món,
alt, jove, calb, baix, vell o amb bigoti,
però no és casualitat que els agradi
el cavall salvatge de la pàgina en blanc,
l'extensa llibertat d'unes margalides blaves.

Vicenç Calonge i Gustà
Mallorca

COMUNICACIÓ

Il·lustracions de **Pilar Ribas Maura**

Sota un cel gris hivernenc, el gran cuc metàl·lic és a punt d'arribar. De sobte, se sent un siulet acompanyat d'un brogit, com si fos el drac màgic de les vies. El tren s'atura, puntual, sense deixar d'alènar, i tots ens endinsam en el seu ventre. Gairebé no hi cabem. Ens miram als ulls i ens adonam que, en una part minúscula del vagó, representam els punts de vista i les sensibilitats dels diferents continents. No podem seure, però ens seguim amb la mirada mentre se'ns escapa qualche somriure amistós.

Els nostres infants es llancen besades sense conèixer-se de res i s'intercanvien missatges sense parlar cap llengua. Tot un prodigi de la comunicació.

Josep Antoni Calvo i Femenies

Mallorca

Terra nostra, llibertat

Aquesta és la nostra terra:
la llibertat,
humans!

Aquesta és la nostra terra:
la terra de tots,
germans!

La Terra dels homes
que per ella caminen
amb els peus nus i pobres.
Que en ella neixen, d'ella,
com branques de Carn i d'Esperit.
Que en ella s'enterren, sembrada
d'Esperit i Cendra,
per fer-la fecunda com una esposa-mare.
Que a ella es lliuren
cada dia,
i la lliuren a Déu i a l'Univers,
en pensament i suor,
en la joia i el dolor,
amb la mirada
i l'aixada
i el vers...

Una altra és la nostra terra, humans!
La lliure terra de tots, germans!

Pere Casaldàliga**EPÍLEG**

Càritas Mallorca ha volgut acompanyar l'exposició **ACOLLIR L'ALTRE, UN ART** amb un text del bisbe-poeta, Pere Casaldàliga, que a la terra estimada de São Félix do Araguaia del Brasil ha donat sa vida i la seva obra. Pere és persona acollidora que, des de l'Evangeli de Jesús, ens ha mostrat les pautes de fer realitat l'art d'acollir l'altre. Aquest poema seu n'és mostra i fita per a tots.

Col·laborau-hi, feis-vos-ne socis!

Associació Mallorquina de Salut Mental Gira-sol

Passeig de Marratxí, 11 - Son Gibert, 07008 Palma - Tel. 971 - 28 51 23

Anunciau-vos a

S'Esclop

Quadern cultural

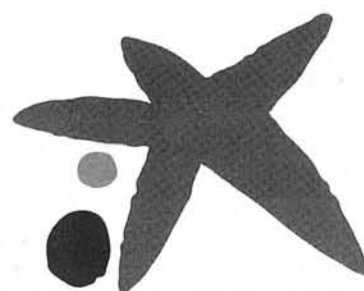
**Espais disponibles per a publicitat
Telèfon 639-954223**

S'Esclop, Quadern cultural no tornarà cap original que no hagi sol·licitat i es reserva els criteris de selecció i tipogràfics. El escrits lliurats al consell de redacció - que no excediran l'extensió de tres fulls a doble espai - hauran d'anar signats amb el nom i llinatges i acompanyats del D.I., l'adreça completa del remitent i d'un telèfon de contacte. Si l'escrit procedeix d'un col·lectiu, el signarà, com a

mínim, un dels seus components, que se'n responsabilitzarà. Si ens voleu comunicar qualssevol suggeriments, envieu-nos-los a l'apartat **5222 de Palma, districte postal 07011, Mallorca, Balears**

S'Esclop, Quadern cultural surt cada dos mesos i es pot adquirir a quioscs i llibreries per 3,25 euros o també mitjançant subscripció: sis exemplars a l'any per 13,50 euros.

"la Caixa"

**235 Oficines
al seu servici**

*L'oficina de Joan Alcover,
07006 Palma, al seu servici*

JAFUDÀ CRESQUES

La mar de la tardor tornava per inundar
les estances del palau, oferint-me
amb l'onatge el rumor cansat de les fulles
seques. Singlava en silenci les aigües
negres del record i bevia rom de cremar
amb la necessitat del cetaci mal ferit,
perquè tot quedés reduït al polsim
d'una nit setinada d'estrelles,
que vaig guardar, gelós, sota les golfes,
com el cartògraf d'un mapa nocturn.

Hi mancaven, però, les fites fermes,
l'alè dels teus alisis, les teves coordenades.

EN LA MORT DE B. ROSSELLÓ-PÒRCEL

Restaven dins la cambra:
una maquina d'afaitar,
un raspall de dents,
qualque peça de roba,
una ploma, un pot de mel,
un rellotge...
cap llibre.

AURORA PICORNELL

Vint-i-cinc ensenyances d'un pare i una mare,
vint-i-cinc barques vermelles en el Molinar,
vint-i-cinc sastresses que treballen a escarada,
vint-i-cinc discursos de digna lluita obrera,
vint-i-cinc besades a Heriberto Quiñones,
vint-i-cinc bombes esclaten a la guerra,
vint-i-cinc intents d'intercanviar presoners,
vint-i-cinc anys afusellats al cementiri de Porreres.

COSSIER

Barques d'alegria.
B.R.P.

Vestit de blanc balla
i salta sobre un peu.
Rondes d'alegria.

Les calces cordades
amb els cascavells,
la mitra adornada
amb llum de miralls.
Rondes d'alegria.

La cadència
de les melodies:
bufa el flabioler,
sonen xeremies.
S'atansa a la Dama:
-Tu, meva has de ser.
Rondes d'alegria.

Joan Cabalgante Guasp

Coberta i il·lustracions de **Simon Lepp** pel
poemari de **JOAN CABALGANTE GUASP**
(XX Premi Guillem Colom i Ferrà)
amb el pròleg *La veu del poeta*
de **Joan Mas i Vives**, publicat
per «EL TALL», Palma (2007)
dins la col·lecció
La Sinya del Tall

INSTRU-MENTS

Els fruits amb els quals havia experimentat desprenien notes i sons que, a poc a poc, anaven cobrint espais de la consciència i de la inconsciència. (Ja en aquelles obres primerenques d'en Guillem es podien escoltar, de fons, les tonades que les tomàtiques de ramellet i les matinades es dedicaven les unes a les altres).

En el seus àtoms, es constituïa una orquestra que havia de sonar des d'un escenari imaginari. Un contrabaix trencat per la meitat, un piano de tecles metafísiques, violins que alliberaven colors de cada arpegi, trompetes que signaven l'origen de la desproporció.

Havia d'arribar el dia en què Guillem aconseguiria reblanir el tacte del papirus, en una gestació que superaria el perímetre d'audició de les veus i dels instruments.

Cada un havia de tenir capacitat pròpia, l'havia de manipular, fragmentar, cada quadre es convertiria en un manuscrit, on deixaria constància de l'itinerari i de la hegemonia d'aquelles composicions musicals. Podríem interpretar unes partitures fins ara inaccessibles. El vincle havia de posseir la resistència del cordó umbilical.

Els pòsits començaren a escampar-se, a agafar cos, a ocupar-se de cada un dels fils del tapís. Aquelles melodies havien germinat.

M'agrada la composició que Crespí i Alemany ha utilitzat per posar títol a aquesta exposició: "Instru-ments", s'hi reuneixen els matisos musicals i la continència mental. M'agrada que un dia, entre la feina i la inspiració, decidís la incorporació desnaturalitzada d'aquests elements musicals, m'agrada saber que utilitza el pinzell d'esquitxar seny, poder escoltar com sona la meditació d'un artista.

Per fer una descripció del conjunt d'obres que en aquesta ocasió presenta Crespí i Alemany, he volgut convèncer-me que mai no havia vist res seu. No podria repassar l'inventari? Sabia que això no era del tot possible, perquè coneixia en Guillem des de molt temps enrera. Així que m'ho vaig prendre com si fos una cita a cegues. No vaig veure cap llenç abans de presentar-me'l, m'havia d'imaginar quina seria la dreuera per la qual passaria el senyor Crespí.

Vaig tancar els ulls i em vaig posar les mans davant perquè no entràs gens de claror. Començaren a aparèixer portes, totes de la mateixa mida i totes de color blanc. Vaig anar cap a l'única que estava assenyalada amb la lletra "I".

La vaig obrir amb prudència, la meua ment va tancar totes les altres de cop.

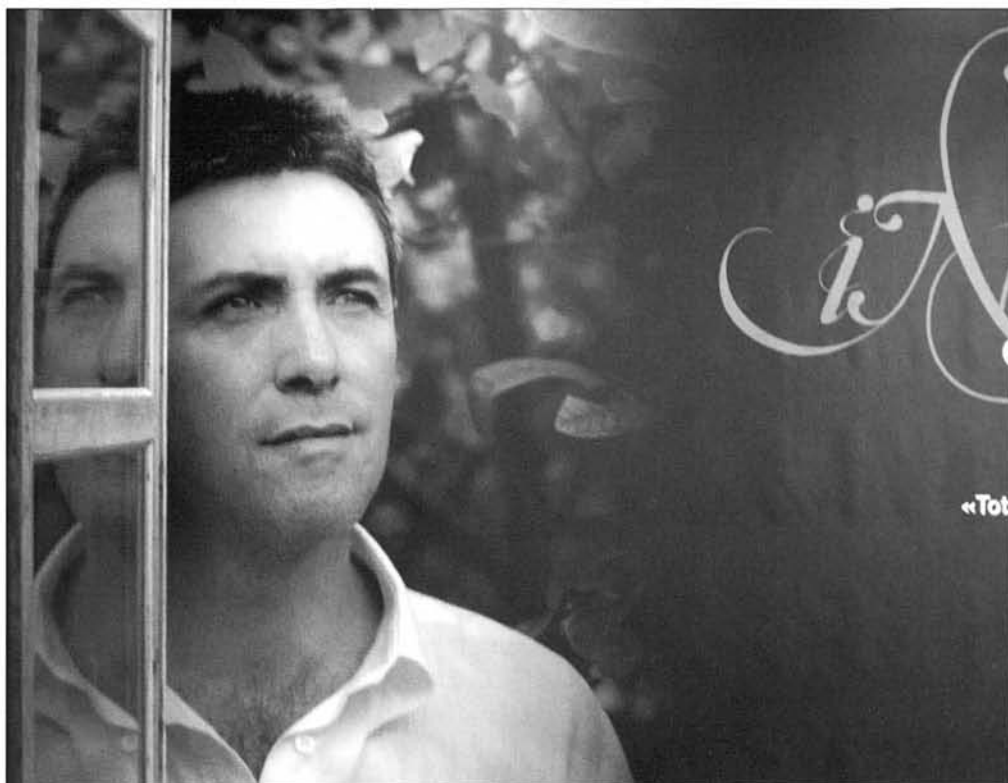
La primera impressió que em va envair va ésser un impacte que havia sentit d'adolescent. No vaig trigar a entendre que aquella atracció era la mateixa, equivalent, que la del temps en què descobreixes les primeres sensacions de l'amor. Sí! Així de simple. Percebia la tendresa d'una besada als quinze anys! Amor per aquelles pintures il·limitades que desconeixia, però a les quals em fermava un fil transparent.

Se'm va acudir un fet viscut en el seu estudi: el ritual de l'artista equalitzant les freqüències dels aparells amb els planetes del seu ingeni. M'havia deixat influir pel resultat final? La tinta jugant a conillons pels amagatalls de la pasta de paper. L'oli i l'acrílic s'aliaven entre les abstraccions figuratives i les figures abstractes.

Guillem havia aconseguit l'efecte estètic i expressiu. Havia fabricat l'anell per casar les arts musicals amb les plàstiques.

Quin privilegi poder assistir a l'espectacle!

Xisco Barceló

CRESPI I ALEMANY
obtingué amb l'obra
Galls enfrontats
el Primer Premi de la
VI Edició Internacional del
«Certamen d'Art Creatiu
Aina Maria Lliteras»,
que enguany celebrava la
VI Edició Internacional
i la II Edició Local.
La concessió dels
guardons es celebrà
a Can Cardaix
d'Artà (Mallorca)

Crespi i Alemany: Reproducció en b/n de l'original en policromia, S/T, tècnica mixta sobre paper 50 x 50 cm. (2007)

Gabriel de la S. T. Sampol / L'entrevista

GABRIEL DE LA SANTÍSSIMA TRINITAT SAMPOL, d'Alaró (Mallorca), però nascut accidentalment a Palma el 1967, es llicencià en Filologia Catalana a la Universitat de les Illes Balears (UIB). Té iniciats estudis de Teologia. Es dedica a la docència i actualment imparteix classes de Llengua i Literatura Catalanes en el Centre d'Ensenyament d'Adults Francesc de B. Moll (Inca, Mallorca) i és professor associat de Literatura portuguesa a la UIB. Ha publicat els reculls de poesia *Difícil naufragi* (1997), *Apocatàstasi* (2001) i *Vulgata* (2004). Amb la traducció de *Fra Luís de Sousa* d'Almeida Garrett va obtenir el Premi «Josep Maria de Sagarra» de Traducció Teatral (Institut del Teatre), 1995; per la versió del *Llibre del desassossec* de Fernando Pessoa, el Premi de la «Crítica Serra d'Or de Traducció Poètica», 2002; i per la traducció de *Fetge de Tigre* de Francisco Gomes de Amorim, el VII Premi «Giovanni Pontiero» (Instituto Camões i la Facultat de Traducció i Interpretació de la UAB). Ha estudiat, editat i prologat diverses obres poètiques, entre d'altres, *Via Crucis* i *Flos Sanctorum* de Llorenç Moyà (2000) i la *Poesia completa* de Miquel Costa i Llobera (2004). També ha estudiat la literatura de vampirs, les traduccions portuguès-català i la relació intertextual d'obres poètiques mallorquines amb la Bíblia. Ha estat vicepresident per les Illes de l'AELC (2005-2007). El 2007, ha estat nomenat Delegat de Literatura de la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern Balear.

-Com descobrires la literatura?

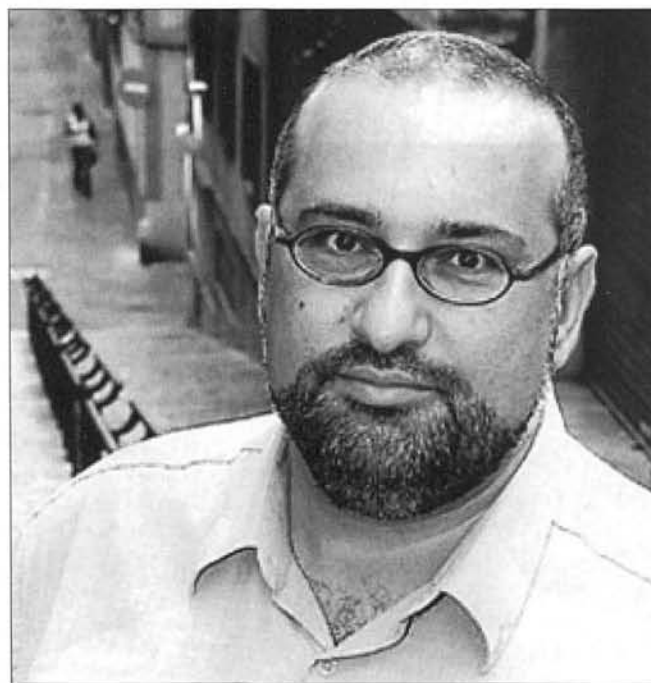
Llegint. És molt tautològic, però és la veritat. Des que ho record, sempre he llegit. De petit, entre altres coses, llegia enciclopèdies i em vaig aficionar molt a la mitologia clàssica, perquè era molt entretingut anar cercant les referències entrelaçades en els diferents volums. Jo crec que d'aquí em ve la inclinació per la literatura antiga. Amb dotze o tretze anys em vaig entusiasmar amb Agatha Christie. Supòs que per això em costa llegir novel·les amb poca acció. El primer llibre de poesia que vaig llegir va ser *Tradicions i fantasies*, de Costa i Llobera. Tenia dotze anys. Encara tenc el volumet de can Moll que vaig comprar a la botiga de souvenirs de Lluc. Em varen atreure sobretot les poesies de temàtica fantasmagòrica; de *La deixa del geni grec* segurament no en vaig entendre res, però em varen entusiasmar aquells versos.

-Quina relació hi ha entre tu i la poesia?

En primer lloc, una relació de lector i, molt més secundàriament, d'autor. Tenc necessitat diària de llegir i rellegir poesia, però puc estar setmanes i mesos sense escriure'n.

-Quina és la seva finalitat?

El plaer estètic i intel·lectual. No crec en la utilitat pràctica de la poesia, no crec que pugui canviar el món.

Gabriel de la S. T. Sampol

-Què és més difícil, fer versos o travessar l'Atlàntic a rem?

Fer versos segur que és més fàcil que aquesta proesa nàutica. Fer bons versos, ja no ho sé. Jo crec que abans em veuria amb cor de travessar l'oceà que no de fer uns versos com aquells de *Nabí* de Josep Carner: "La terra que et portava enorgullida, / Adam, hereu del món mai no t'oblida. / [...] I mentre cada gènere esgota fugidora / els seus matins vermells, / la terra encara enyora / el sol en tos cabells".

En Biel de la Santíssima Trinitat, fotografia de Magdalena Vidal (oct. 07)

“És un error greu oblidar o arraconar les arrels”

-Quin dels premis obtinguts has rebut amb més goig?

El «Josep Maria de Sagarra» de Traducció Teatral. Fou el primer premi important que vaig guanyar, per la traducció d'una obra que estimo molt: el *Fra Luís de Sousa* d'Almeida Garrett.

-Quina creus que és la nostra veritable identitat?

La catalanitat, evidentment. En la vida i en la cultura. No crec en el multiculturalisme com a enriquidor; en tot cas em sembla bé adoptar o introduir elements forans puntualment però no sistemàticament. Relacionat amb això, és un error greu oblidar o arraconar les arrels grecolatines i judeocristianes. La cultura catalana ha de ser cristiana, ni que sia per oposició; si no, no s'entén.

-Et sents còmode dins el món actual, el moment que t'ha tocat viure?

Podria contestar amb una *boutade* i dir que no en conec d'altre per poder decidir-me. Còmode del tot no m'hi sent, però intent sobreviure tan bé com puc, enmig de moltes coses que no m'agraden o em repugnen. He creat i empr bombolles en què m'hi sent bé.

N'han començat a rebentar algunes, però continuu. Som pessimista vitalista.

-Dóna'ns una raó per parlar de poesia en els moments difícils que el món travessa.

Els moments difícils, col·lectius i personals, són fèrtils per a la poesia. No calen motius, per tant, per a la poesia, sobretot si no hi creiem, com ja he dit, com a eina per canviar res.

-Com et valores, com a escriptor?

Pot semblar molt pretensions valorar-se un mateix, tot i que som capaç de fer-ho d'una forma quasi objectiva. Si m'ho permeteu, diré que no tenc mal concepte de mi com a poeta, i que no crec pecar de vanaglòria si em consider un bon traductor.

-Quin creus que és el verí que mai no hauríem de tastar?

La traïció a allò que som. Ja diu l'Evangeli que hem de témer més els qui poden matar l'ànima que no els qui poden matar el cos.

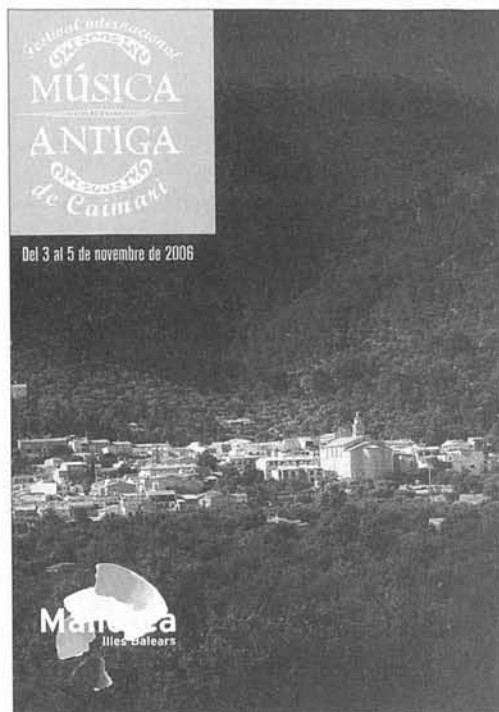
Josep Pizà i Vidal

Caimari, festival de música antiga

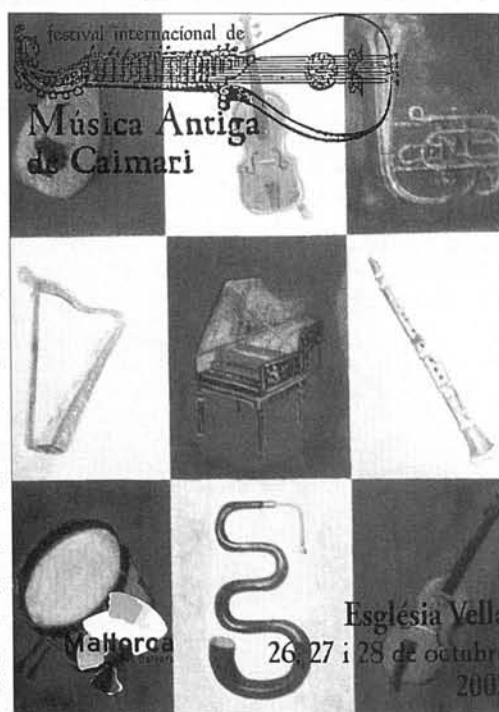
Dençà de fa tres anys aproximadament, -quan em trobava passant un període de salut difícil per mor del qual havia hagut de deixar de banda els meus estudis musi-

aprofitàrem per donar-los a conèixer el nostre meravellós poble de muntanya, el qual, en aquells dies, acollia una exposició d'art a l'església vella. La seva reacció dins aquell temple va ser tan sorprenent que no entenien com un espai tan

anys, gràcies al suport econòmic d'Ibatur, hem pogut celebrar el I i el II Festival Internacional de Música Antiga en aquest petit poble, que obra ses portes a la Serra de Tramuntana. Com a organista, pens que tenc l'obligació de

excepcional arquitectònicament i acústicament podia romandre en aquell racó de la nostra Illa. Com és evident, i com a bons músics que són, el primer que valoraren fou la categoria acústica d'aquest senzill espai. És a partir d'aleshores que començà a germinar la idea del futur festival internacional de música antiga de Caimari. Va ser quan, a partir de la seva experiència en la participació i direcció de festivals de característiques semblants, em varen manifestar, amb total convicció i claredat, que aquell espai hauria d'acollir un festival

Del 3 al 5 de novembre de 2006
va tenir lloc el
I Festival Internacional Música antiga
de Caimari (Mallorca)

Del 26 al 28 d'octubre de 2007
es va celebrar el
II Festival Internacional Música antiga
de Caimari (Mallorca)

cals, el meu mestre, José Luís González Uriol, i Carmen Spaeth, ambdós bons amics meus, fent-ho coincidir amb motius professionals, em visitaren a la meua vila de Caimari. Durant aquella estança,

dedicat a la música antiga. La sorpresa fou per partida doble: en primer lloc, perquè vaig veure les portes obertes a fer realitat un vell somni, com és el de dur a terme un festival d'aquestes característiques a Caimari amb especialistes de primer ordre; d'altra banda, allò suposà per a mi un repte, fer-me'n càrrec de tota la posada en funcionament i trobar el suport econòmic necessari per poder fer-ho realitat. És així que, com sempre passa en aquests casos, vaig començar a demanar-ne opinió als amics de confiança, dels quals vaig rebre a tothora el seu suport moral; vaig haver d'anar a vendre un producte que sonava molt estrany i llunyà i que més semblava una utopia, una quimera, que no una possible realitat. Però, amb la visita a la Conselleria de Turisme, va ser possible donar el sus al nostre festival. I durant aquests dos darrers

lluitar per tal que el nostre poble gaudeixi d'un instrument com és l'orgue, que amb la seva singular estètica fes de mediador per acostar-nos a móns superiors on regna l'esperit.

Bartomeu Seguí Campins

BARTOMEU SEGUÍ CAMPINS va néixer el 5 de gener de 1978 a Inca (Mallorca). S'inicià en els estudis musicals (solfeig) quan tenia setze anys amb el seu amic Bartomeu Mateu Reus i de piano amb Vicenç Joan Rubí. En el 2000, de forma autodidàctica, prepara una prova d'accés al Conservatori Superior de Saragossa; després de superar-la, n'obté el diploma de professor d'orgue. Entre 2000 i 2004, va estudiar orgue amb José Luís González Uriol, prestigiós especialista en música antiga de tecla en el Conservatori superior de Saragossa. L'any 2004, es va examinar dels cursos 6è i 7è d'orgue, finalitzant-los amb les màximes qualificacions. Del gener de 2003 fins el juny de 2005, va ser l'organista titular de l'Escolania dels Blavets de Lluç. Posteriorment, i a la vegada que feia els seus estudis, realitzà diversos cursos de música antiga de tecla amb Miquel Bennàssar, Montserrat Torrent, Joao Vaz, William Horn i José Luís González Uriol; va assistir al Curs Internacional de Música Antiga de Daroca. Bartomeu Seguí ha donat concerts a festivals d'orgues històrics. Bartomeu Seguí va fundar el Festival Internacional de Música Antiga de Caimari, del que és director artístic i coordinador i del que ja n'hi ha hagut dues edicions (l'any 2006 hi actuaren José Vázquez, viola de gamba, i William Horn, clavicèmbal, l'«Ensemble Abalone», del que formen part Iris Hammacher, Sabine Krawehl i Susanne Peuker, flauta dolça, violoncel barroc i llaüt respectivament; el grup «La oropéndola», compost per Javier Artigas Pina i José Luís González Uriol, clavicèmbal a quatre mans; i, en el 2007, actuaren Maurizio Croci, concert de clavicèmbal; els «Ministriles de Marsias» i José Luís González Uriol, concert de clavicordi).

Per acabar, volem comentar que la seva motivació és tan gran que, a més del Festival que així tindrà continuïtat, a partir d'enguany, es vol ampliar l'oferta amb un curs de música antiga, que serà impartit per docents de reconegut prestigi internacional. A l'actualitat, Bartomeu Seguí Campins continua els seus estudis musicals, sota la direcció de González Uriol, amb qui treballa conjuntament sobre la música antiga d'orgue i clavicèmbal.

R.

Teclat de clavicèmbal, còpia del de M. Mietke, Berlín 1700, instrument en el que Johann Sebastian Bach aportà la seva idea tècnica al constructor i amb el que va escriure la seva *Ofrena musical*

Fotografia de **Bartomeu Mateu Reus**

7. SUITE

Allemande d'Amour

BuxWV 233

Partitura de Dietrich Buxtehude

Suite en re menor de Buxtehude interpretada, el 26 d'octubre de 2007, per José Luís González Uriol al clavicordi, regal del seu mestre Macario Santiago Kastner

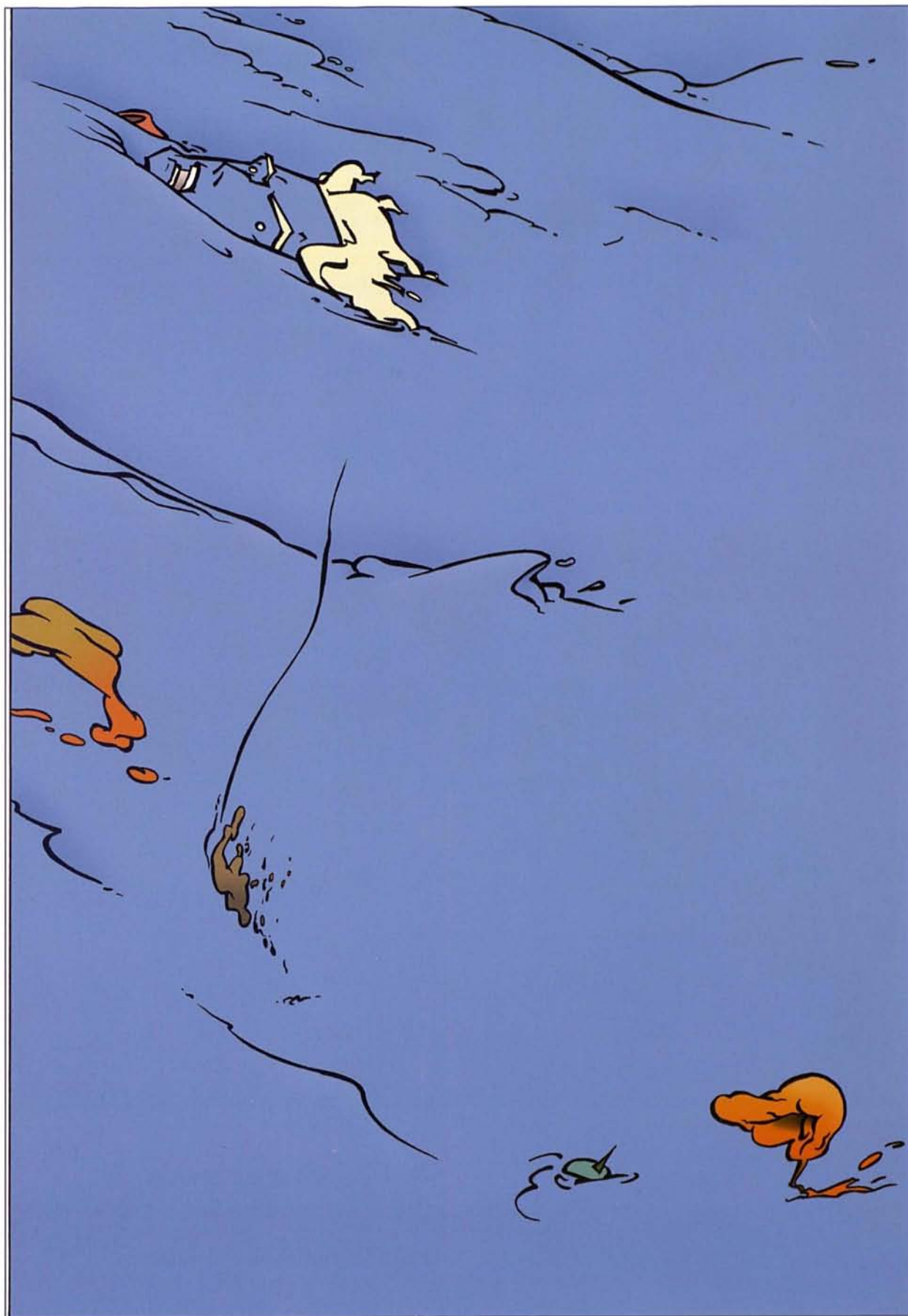
Les Suites de Buxtehude segueixen l'esquema clàssic de les Suites alemanyes en quatre moviments: Allemande, Courante, Sarabande i Gigue. La *Suite en re menor BuxWV 233* segueix la forma clàssica, amb una segona Sarabande que, contràriament al que ocorreix a l'estil francès, no requereix una ornamentació afegida. Els quatre moviments fan referència al tractament usual alemany en aquesta classe de forma musical. Amb tot i això, la singularitat del sobrenom "d'amour" en la Allemande i Sarabande ens fan sentir el caràcter líric d'aquesta Suite. Baldament que en algunes de les Suites

de Buxtehude es percep un autèntic homenatge a Lebeque, així mateix, en moltes d'aquestes existeix també una marcada similitud a les del compositor alemany Froberger. Dins aquesta fina simplicitat, aquesta preciosa miniatura, amb la seva rica fragància "d'afectes", pareix que exigeix un suport musical de gran ductilitat, com és el del clavicordi.

José Luís González Uriol

Traduït del castellà per

Bartomeu Seguí Campins

Il·lustració de **PERE JOAN**

*Amics i víctimes
del còmic*

Per cortesia de **Joan Miquel Morey**

S'Esclop

Quadern cultural 38

IX Aniversari
(abril 1999
abril 2008)

